

Petit
pag. 224 N° 2

X 815

N. 185

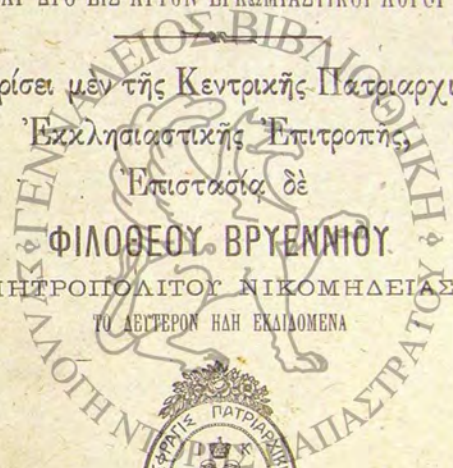
ΚΑΝΟΝΕΣ
 ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΙ
 ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΑ ΚΑΙ ΙΑΜΑΤΙΚΟΝ
ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑ

ΕΝ ΟΙΣ
 ΚΑΙ ΔΥΟ ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ ΕΓΚΟΜΙΑΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Ἐγκρίσει μὲν τῆς Κεντρικῆς Πατριαρχικῆς
 Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς,
 Ἐπιστάσι δὲ

ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ
 ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΗΛΗ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ



ΕΝ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.
 ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
 1910

ΚΑΝΟΝΕΣ

ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΙ

Εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα καὶ ἱαματικὸν

ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ

ΕΝ ΟΙΣ

Καὶ δύο εἰς αὐτὸν ἐγκωμιαστικοὶ λόγοι.

Ἐγκρίσει μὲν τῆς Κεντρικῆς Πατριαρχικῆς

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς,

Ἐπιστάσι δὲ

ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ

Μητροπολίτου Νικομηδείας

τὸ δεύτερον ἤδη ἐκδιδόμενα.



ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

1910.

Τοῖς ἐντευξομένοις ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

Τῶν εἰς τὴν ἱεράν μνήμην τοῦ ἁγίου ἐνδόξου, μεγαλομάρτυρος καὶ ἱαματικοῦ Παντελεήμονος δυο παρακλητικῶν Κανόνων τύποις ἐκδιδόμενων οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ἡγοῦμεθα βραχέα τινὰ πρῶτον εἰπεῖν περὶ τοῦ ἐν Νικομηδείᾳ ἱεροῦ Μοναστηρίου καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ χαριτοβρυτοῦ τάφου τοῦ Ἁγίου, περὶ τῶν Κανόνων αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ἐπισυνημμένων δυο ἐγκωμιαστικῶν λόγων εἰς τὸν ἅγιον Παντελεήμονα.

Πρὸς δυσμάς οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Νικομηδείας ἴδρυτο ἐκ παλαιτάτων χρόνων Μονὴ τις ἐπ' ὀνομασίᾳ τοῦ Ἁγίου σεμνυνομένη. ἔθα καὶ ὁ σεπτὸς αὐτοῦ τάφος, ἐστερημένος μὲν τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ λειψάνου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ παντοίων χαρίτων καὶ ἰάσεων τοῖς μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως προσιοῦσι. Τὴν Μονὴν τοίνυν ταύτην μετὰ καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ θείου Ναοῦ τῷ χρόνῳ σαθρωθεῖσαν καὶ ἐρειπωθεῖσαν ὁ φιλοκαλῶν καὶ πρὸς τὰ θεῖα ἐνθέρμῳ ζήλῳ κεκοσμημένος σεβάσμιος Ἱεράρχης Νικομηδείας Κύριος Διονύσιος οὐκ ἠνέσχετο ὄρων ἐν τοιαύτῃ διακεῖσθαι καταστάσει ἀλλὰ φιλοτίμῳ δαπάνῃ καὶ συνεισφορᾷ ἑαυτοῦ τε καὶ πάσης τῆς τῶν Νικομηδέων ὀρθοδόξου Κοινότητος ἐκ βάθρων ἀνωκοδόμησε· τῆ δὲ ὑπὸ τὸν ναὸν εἰς βάθος πέντε ἢ ἕξ ὀργυιῶν ἄφθονον ἀναβλύζον ἅγιασμα μετὰ πολλῶν ἀγώνων καὶ δαπάνης περιστείλας, σιδηραῖς τε κιγκλίσι τὸν τόπον περιερίσας, φιλοκάλως λίαν μαρμάρους λευκοῖς κατεκόσμησε, καὶ παρεκλήσιον κομψῶν κατεσκεύασε, περιλαμβάνον οὐ μόνον τὸ ἅγιασμα αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἱερόν τοῦ Ἁγίου τάφον. Εἰς δὲ τὸ εὐσεβὲς τοῦτο ἔργον οὐ μικρὸν συνετέλεσαν καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν περὶ τῶν χωρίων χρημάτων τε συνδρομῆ καὶ πολλοῖς ἄλλοις ἀναθήμασιν· ἀλλὰ καὶ οὕτω μὴ ἔξαρκούσης τῆς δαπάνης, ὁ αὐτὸς ἀκάματος Ἱεράρχης οὐκ ὤκνησε καὶ τὴν παρὰ τῶν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ καὶ ἀλλαχοῦ πλουσιῶν ὁμογενῶν γενναίαν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν ἐπικαλέσασθαι.

Περαιωθείσης τοίνυν τῆς οἰκοδομῆς κατ' εὐχὴν τῷ 1862 Σωτηρίῳ ἔτει (α), ἐπειδὴ πολλαχόθεν μετὰ πολλῆς τῆς εὐλαβείας προσέρχονται οἱ χριστιανοί, οὐ μόνον ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου, ὁπότε καὶ πανήγυρις συγκροτεῖται μεγαλοπρεπῆς ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ Μοναστηρίῳ, ἀλλὰ καὶ ἀκαταπαύστως, τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν αὐτῶν ἰασιν καρπούμενοι ἔδει πάντως καὶ Κανόνα τινὰ ψάλλεσθαι παρακλητικὸν κατὰ τὴν πνευματικὴν ἔφεσιν τῶν μετ' εὐλαβείας προσερχομένων. Καὶ μέχρι μὲν τινος ἐψάλλοντο κατ' ἀνάγκην οἱ γνωστοὶ δύο παρακλητικοὶ πρὸς τὴν Θεοτόκον Κανόνες· ἀλλὰ τὸ ἀκατάλληλον τούτων οὔτε τοὺς προσερχομένους χριστιανούς, οὔτ' αὐτὸν τὸν σεβάσμιον Ἱεράρχην ἐλάνθανε. Μαθὼν τοίνυν, ὅτι ἐν τῷ κατὰ τὸ ἀγιώνυμον Ὄρος ἱερῷ Μοναστηρίῳ, τῷ ρωσικῷ εὐρίσκονται δύο τοιοῦτοι Κανόνες εἰς τὸν ἅγιον Παντελεήμονα, παρω-

(α) Χάριν τῶν φιλομούσων ἀγνωστων παρατίθεμεν ἐνταῦθα τὸ ἐπὶ τῆς δυτικῆς πύλης τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ κέχραγμένον ἐπίγραμμα, δαιωνίζον τὴν μνήμην τῶν μετὰ θεοῦ ζήλου συνδραμόντων χριστιανῶν.

«Ὁ ναὸς οὗτος, πρέσβιστον τῶν πάλαι μαρτυρίων,
Ψυχῆς καὶ σώματος κοινὸν ἠνέωκτ' ἱατροῦτον·
Πηγὴν γὰρ ἔχει βλύζουσαν ἰάσεις ἀναργύρων
Τὸν χοῦν τὸν αἱματόφυρτον τοῦ ζῶντος Ἰατῆρος
Τούτου εἰς κάλλος καινουργῆς ἐν παιδαρσίῳ θόλοις
Ἡ πολυμάρτυς ἤγειρε καὶ φιλομάρτυς πόλις,
Μιᾶ βουλῇ, πολλῇ χειρὶ, καὶ συμπροθυμουμένη
Τῷ φιλοπόλει αὐτῆς καὶ θερμουργῷ Ποιμένι.
Ἄλλ', ὦ ναῦχε, πάνσεπτε, σφεδρὸν Παντελεήμον,
Προδέχου τὴν εὐλάβειαν, καὶ φρούρει τὸν σὺν δῆμον.

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ ΑΩΞΒ'. Ἱεραρχοῦντος Διονυσίου τοῦ ἐξ Ἄνδρου.»

Ἄλλο ἐπίγραμμα ποιεῖται διὰ τὸν τάφον τοῦ Μεγαλομάρτυρος ὑποσυνάπτομεν τὸ ἑξῆς.

«Τῷδ' ἐνὶ τιμηθέντι τάφῳ ποτὲ φαίδιμος Ἦρωσ
Ἄματι φοινιθεὶς ἀμπαύετο Παντελεήμων.
Νῦν δ' αὖ γούτα μὲν οὐκέτ' ἀκηράσια ἐνδοθὶ μίμνει·
Ἄλλὰ καὶ ὡς χαρίτων οὐ δεύεται οἶκος ὁ κείνου.»

δημένοι ἐκ τῶν εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον(α), μεταπεμφόμενος αὐτοῦς, τέως μὲν εἶχεν ἐν χρήσει ἐν τῷ ἱερῷ Μοναστηρίῳ ἀντὶ τῶν εἰς τὴν Θεοτόκον, ἐσχάτως δὲ τὴν διὰ τοῦ τύπου δημοσιευσιν αὐτῶν διανοοῦμενος, ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς· ἡ δὲ, προσοχῇ συντόνῳ αὐτοῦς διελθοῦσα, τὴν μὲν λέξιν καὶ τὴν φράσιν οὐχὶ καταλλήλως εὔρε συντεταγμένους, εὐλαβομένη δὲ χεῖρα ἐπιθεῖναι πρὸς διόρθωσιν, ἀνέθετο τὴν σύνταξιν ἑτέρων ὁμοίων παρακλητικῶν Κανόνων τῷ αἰδεσιμωτάτῳ ἐν ἱεροῦσι Κ. Γεωργίῳ Ρυσίῳ, ἀνδρὶ παιδείᾳ Ἐκκλησιαστικῇ καὶ σεμνότητι βίου κεκοσμημένῳ. Οὗτος δὲ δύο τοιοῦτους Κανόνους εἰς τὸν ἅγιον συνταξάμενος, τῇ κεντρικῇ αὐτῆς Ἐκκλησιαστικῇ Ἐπιτροπῇ φέρων ὑπέβαλεν οὓς καὶ διορθωσαμένη τὸ ἐπ' αὐτῇ, ἐπεκυρώσατο τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἐγκρίσει πρὸς ἔκδοσιν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀνά χειρας Κανόνων· ἐπεὶ δ' ἐν τοῖς χειρογράφοις Κώδιξι, τοῖς ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Ρωσικοῦ, εὑρηγται καὶ δύο ἐγκωμιαστικοὶ λόγοι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ὧν ὁ μὲν «ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου ρήτορος Νικήτα τοῦ Παφλαγόνο» εἰς τὴν ἐλλάδα φωνὴν συγφασμένος, (β) ὁ δὲ ὑπ' ἀγνώστου μὲν χειρὸς, εὐσεβοῦς δὲ λίαν, ὡς εἰσικεν, ἐπὶ τὸ ἀπλοῦστερον καὶ τοῖς πολλοῖς μᾶλλον προσίτον· ἐγνωμεν καὶ τούτους συνεκδοῦναι ἀντὶ ἄλλης βιογραφικῆς τοῦ Ἁγίου πραγματείας, ὡς ἐξυμνοῦντας ἐπαξίως τὸν βίον, τὰ κατορθώματα καὶ τὰς τοῦ Ἁγίου ἀρετάς.

Ταῦτα ἐν χερσὶν ἔχων, ὡς εὐσεβὲς ἀναγνώστα, τοῖς μὲν κανόσι χρῶ εἰς αἶνον καὶ δοξολογίαν τοῦ Ἁγίου, τὴν ταχεῖαν αὐτοῦ ἀντίληψιν καὶ σωτηρίαν ἐπικαλούμενος, παρ' αὐτῷ τῷ τάφῳ τοῦ Ἁγίου ἐστάναι δοκῶν

(α) Τῶν δύο τούτων Κανόνων, τοῦ μὲν ἀγνοεῖται ὁ εὐσεβὲς μελοποιῆς, ὁ δὲ ἐποιήθη παρὰ τινος διδασκάλου, Βενεδίκτου ὀνομαζομένου, ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιγραφῆς καταφαίνεται.

(β) Ἐπειδὴ τοῦ λόγου τούτου εὑρέθη ἀντίγραφον καὶ ἐν τοῖς Κώδιξι τῆς κατὰ Χάλκην ἱερᾶς Μονῆς τῆς ἁγίας Τριάδος, παραβληθέντος τοῦ ἐξ ἁγίου Ὄρους πρὸς αὐτὸ, αἱ μὲν πρόδηλοι ἐν τῷ ἑτέρῳ παραδρομαὶ ἐπεδιορθώθησαν, αἱ δὲ διαφοραὶ φαίνονται ἐν ὑποσημειώμασιν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

τοὺς δὲ ἐγκωμιαστικούς αὐτοῦ λόγους ἀναγινώσκων, καὶ ὡς παραδειγμα ἀρετῆς αὐτὸν τὸν Ἅγιον προστησάμενος, ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα, ἕπως κομίση τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ.

Ἐρωσο.

Ἐν Νικομηδείᾳ τῇ 10 Ἰουλίου 1865.

Σημείωσις. *Ἐν τῶν ἐν Νικομηδείᾳ θαυματουργῶν ἀγιασμάτων ὑπάρχει καὶ τὸ τῆς ἁγίας Βασιλίσσης, εὐρισκόμενον πρὸς Βορρᾶν τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος τρία περίπου στάδια μακρὰν τῆς πόλεως.

*Ἦθλησε δὲ ἡ ἁγία Βασίλισσα ἐπὶ Μαξιμίνου τοῦ Αὐτοκράτορος, ἡγεμονεύοντος ἐν Νικομηδείᾳ Ἀλεξάνδρου, ὅστις τὸ ἐν ταῖς βρασάνοις γενναῖον καὶ ἀκράδαντον τῆς Ἁγίας ὄρων, καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς χριστιανικῆς πίστεως κατανοήσας, ὡμολόγησε τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, καὶ ἐδαπτίσθη ὑπὸ τοῦ τότε Ἐπισκόπου Νικομηδείας Ἀντωνίου. Ἡ δὲ Ἁγία ἀπαλλαγείσα οὕτω τῶν μαρτυρικῶν βασάνων, καὶ ἐξεληθούσα τῆς πόλεως Νικομηδείας, ἔστη ἐπὶ τινος πέτρας ὑψηλῆς, ἔμβα προσευξαμένης, ἡ μὲν πέτρα ὕδωρ καθαρὸν καὶ ἱαματικὸν ἀνέδλυσε, ἡ δὲ Ἁγία πιοῦσα ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, καὶ προσευξαμένη αὐτῆς πρὸς Κύριον, παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἐπίσκοπος Ἀντώνιος, ἐκήδευσεν αὐτὴν, καὶ ἐνεταρίασε πλησίον τῆς πέτρας, ἔμβα καὶ τὸ ἅγίασμα καὶ ὁ τάφος αὐτῆς μέχρι σήμερον σώζονται· (ἴδρα μοι καὶ τὸν Συναξαριστὴν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου, ὅποτε τελεῖται καὶ ἡ μνήμη τῆς Μάρτυρος).

Κατὰ δὲ τὴν εἰς ἡμᾶς διασωθεῖσαν παράδοσιν τοῖς δε τινὲ τρόπῳ ἀνεκαλύθη τὸ ἅγίασμα. Ποιμένι τινὲ ἐμρανισθεῖσα κατ' ὄναρ ἡ Ἁγία, καὶ δεῖξασα τὸν τόπον τοῦ ἁγιάσματος, παρήγγειλεν αὐτὸν ὅπως, καταβάς εἰς τὴν πόλιν, παρακινήσει τοὺς χριστιανούς εἰς τὴν τούτου διόρθωσιν· ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ φόβου, καὶ πορευθεὶς εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, εἶδεν αὐτὸν ὑπὸ φλογὸς καταλαμπόμενον, καὶ τὴν Ἁγίαν παρακινούσαν αὐτὸν ἵνα ἐτελέσῃ τὸ προτεταγμένον. Τότε οὐν κατέρχεται εἰς τὴν πόλιν περίφοβος, καὶ διηγεῖται τοῖς χριστιανοῖς τὸ θαῦμα, καὶ ὅσα παρὰ τῆς Ἁγίας ἤκουσεν· ὁ δὲ ἐπίτροπος τοῦ τότε ἐπισκόπου Νικομηδείας Ἀθανασίου, Χ. Μάρκος ὀνομαζόμενος, συνδρομῇ τῶν εὐσεβῶν πολιτῶν καλλωπίσας τὸν τόπον τοῦ ἁγιάσματος, κατεσκεύασε τὸν ὑπὲρ αὐτὸ θόλον, φυτεύσας ἐκεῖ καὶ τὴν νῦν ἐτι σωζομένην πλάτανον εἰς διηγετικὸν μαρτύριον τοῦ τε γεγονότος θαύματος καὶ τοῦ τόπου.

ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ Παρωδηθεὶς ἐξ ἄλλων ὑπὸ Γ. τοῦ Ρυσίου.

Εὐλογήσαντος τοῦ Ἱερέως, λέγομεν τὸ, Κύριε εἰσάκουσον.
Εἶτα τὸ Θεὸς Κύριος, καὶ εὐθύς τὰ Τροπάρια. Ἦχος δ'.

Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς νῦν.

Τῷ Ἀθλοφόρῳ οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως, δεῦτε προσπέσωμεν ὁμοῦ ἐκβοῶντες, οἱ ἁμαρτήμασι βαρούμενοι καὶ θλίψεις, σπεῦσον συμπαθέστατε, Ἀθλητὰ τοῦ Κυρίου, σαῖς πρὸς τὸν Οἰκτίρμονα, ἰκεσίαις θεόφρον, παντὸς κινδύνου, νόσων χαλεπῶν, Παντελεῆμον, ἀπάλλαξον ἅπαντας.

Δόξα, καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Οὐ σιωπήσομεν ποτὲ Θεοτόκε, τὰς δυναστείας σου λαλεῖν οἱ ἀνάξιοι· εἰμὴ γὰρ σὺ προίστασο πρεσβεύουσα, τίς ἡμᾶς ἐρρύσατο ἐκ τοσούτων κινδύνων; τίς δὲ διεφύλαξεν ἕως νῦν ἐλευθέρους; Οὐκ ἀποστῶμεν, Δέσποινα, ἐκ σοῦ· σοὺς γὰρ δούλους σώζεις αἰεὶ ἐκ παντοίων δεινῶν.

Καὶ εὐθύς ὁ Ν. Εἶτα ὁ Κανὼν. Ἦχος πλ. δ'.

Ὤδῃ α'. Ἡ Εἰρμός. Ἀρματηλάτην Φαραῶ.

Στίχ. Ἄγιο τοῦ Θεοῦ, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ταῖς πρὸς Χριστὸν σου ἰκεσίαις Ἄγιο, Παντελεῆμον σοφέ, ρῦσαι ἡμᾶς τάχος, τῶν δεινῶν καὶ θλίψεων, καὶ πά-

σης περιστάσεως, και νοσήματος, μάκαρ σέ γάρ προστάτην κεκτήμεθα, πρὸς Θεὸν Ἀνάργυρε ἔνδοξε.

Ολβιος πέλεις, παρρησίαν Ἅγιε, πρὸς τὸν Θεὸν ἐσχηκῶς, τὰς αἰτήσεις ὅθεν δίδου τοῖς ἰκέταις σου· πίστει καὶ γὰρ προστρέχουσι τῷ ναῷ σου παμμάκαρ, καὶ τὰς ἰάσεις ἐκδέχονται, πάντες οἱ δεινῶς διακείμενι. Δόξα.

Δόξης ἐνθέου, ἱεράς λαμπρότητος ἐν οὐρανόις μοναῖς, ἀξιωθείς μάκαρ, διὰ τῆς ἀθλήσεως, τὸ ἔλεός σου παρέχε τοῖς αἰτουσιν ἐν πίστει, ταῖς πρὸς Θεὸν ἰκεσίαις σου, ὡς Παντελεῆμον Ἀνάργυρε. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἡ ὑπὲρ λόγον τὸν Θεὸν κυήσασα, εὐλογημένη Ἄγνη, ἄνθος δωρημάτων, παρθενίας τέμενος, τοῦ οὐρανοῦ ὑπερτερε, Παραδείσου τὸ κάλλος, τῶν Ἀσωμάτων εὐπρέπεια, ρῦσαι τοὺς πιστῶς προσκυνούντάς σε.

ᾠδὴ γ'. Ὁ Εἰρμός, Οὐρανιας ἀψίδος.

Παροξύνας ἀμέτρως, τὸν λυτρωτὴν ἔνδοξε, πράξεις ἀτόποις καὶ λόγοις καὶ ἐνθυμήμασι, νῦν περιπέπτωκα, δεινοῖς παντοίοις ὁ τάλας, τούτων με ἀπάλλαξον, ὡς συμπαθέστατε.

Ὁ Θεός σε, παμμάκαρ, Νικομηδέων τὸ καύχημα, ἔδειξεν ἐν κόσμῳ προστάτην πάντων τῶν προστρεχόντων σοι· διὸ ἐκλύτρωσαι, ταῖς πρὸς Χριστόν σου πρεσβείαις, τοὺς πιστῶς τιμῶντάς σε, θεῖε Ἀνάργυρε. Δόξα.

Ἰκετεύω σε πόθῳ τοὺς ψυχικοὺς μώλωπας καὶ τὴν τῆς σαρκός μου δεινὴν ἀσθένειαν ἴασαι, τῇ πρὸς τὸν Κύριον, Παντελεῆμον θεόφρον, ἐκτενεῖ ἐντεύξει τε καὶ ἰκεσίᾳ σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ὡς πανάμωμος Μήτηρ, τοῦ ποιητοῦ, Ἀχραντε, ὡς ἀγιωτέρα ἀπάντων τῶν ἄνω, Δέσποινα, ὡς πάντων Ἀνασσα, εὐλογημένη Μαρία, ρῦσαι τοὺς ὑμνοῦντάς σε ἐκ πάσης θλίψεως.

Διάσωζε Παντελεῆμον, τοὺς πόθῳ σε ἀνυμνοῦντας ταῖς πρὸς Θεὸν λιπαραῖς ἰκεσίαις σου πάντοτε, κινδύνων καὶ θλίψεων ἀδοκῆτων.

Επίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ, πανύμνητε Θεοτόκε, ἐπὶ τὴν ἐμὴν χαλεπὴν τοῦ σώματος κάκωσιν, καὶ ἴασαι τῆς ψυχῆς μου τὸ ἄλγος.

Καὶ εὐθὺς μνημονεύει ὁ Ἱερεὺς, ὑπὲρ ὧν ψάλλεται ἡ Παράκλησις.

Εἶτα τὸ τροπάριον πρὸς τὸ: Πρεσβεία θερμῆ.

Πρεσβεία τῇ σῇ πρὸς Θεὸν τὸν φιλόανθρωπον παντοίας ἡμᾶς περιστάσεως λύτρωσαι, καὶ τῆς φοβεράς ἐξάρπασον αἰωνίου κολάσεως· σέ γάρ προστάτην κεκτήμεθα θερμόν, Νικομηδέων τὸ ἔνδοξον καύχημα.

ᾠδὴ δ'. Ὁ Εἰρμός. Σὺ μου ἰσχυρὸς Κύριε.

Σὺ με αἰεὶ, Ἅγιε, τῶν περιστάσεων, σὺ κινδύνων, σὺ καὶ τῆς κολάσεως, παντὸς κακοῦ, καὶ τῶν δυσχερῶν, ταῖς πρὸς τὸν Δεσπότην ἀπάλλαττε ἰκεσίαις σου, σοφὲ Παντελεῆμον, Ὀρθοδόξων τὸ κλέος, τὰς αἰτήσεις παρέχων τῷ δούλῳ σου.

Ολοσχερῶς ὑπὸ τὴν σκέπην σου πάντοτε, Ἀθλοφόρε, σπεύδω ὁ πανάσωτος, κράζων θερμῶς, καὶ παρακαλῶ, ρῦσαι με ἀνίας, καὶ πάσης ἄλλης κακώσεως, σοφὲ Παν-

τελεῆμον, ταῖς λιταῖς πρὸς Χριστόν σου· σὲ γὰρ ἔχω θερμὸν ἀντιλήπτορα. Δόξα.

Ἰνα ἡμεῖς, Παντελεῆμον, δοξάζωμεν μετὰ πόθου, ἅγιε, σὸν ὄνομα, καὶ πᾶς πιστὸς σε ἀνευφημῇ, παράσχου παμμάκαρ, ἡμῖν τὸ ἔλεος ἀνωθεν· πλουτεῖς γὰρ παρρησίας πρὸς Θεὸν, οἷα Μάρτυς, ὀρθοδόξων τὸ κλέος, θεόληπτε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Νόες, ἀγνή, τῶν Ἀσωμάτων στρατεύματα, τῶν ἀύλων τάγματα, καὶ ἅπασαι τῶν οὐρανῶν τάξεις, ἀγαθῆ, σὲ ὑμνολογοῦσιν ὡς βασιλίδα οὐράνιον, μεθ' ὧν πᾶσα ἡ κτίσις προσκυνεῖ σε, Παρθένε, τῷ ἐλέει σου πάντας οἰκτεῖρησον.

Ὡδὴ ε'. Ὁ Εἰρμός. Ἰνα τί με ἀπόσω.

Ἵπὲρ ἥλιον, μάκαρ, ἔλαμψας ἐν κόσμῳ λαμπηδόσι τῶν ἔργων σου, καὶ θαυμάτων ὄντως ταῖς ἐλλάμψεσι πάντας ἐλάμπρυνας· διὸ μετὰ πόθου, Παντελεῆμον, σὲ ὑμνοῦμεν, σαῖς λιταῖς πρὸς Χριστόν ἡμᾶς φώτισον.

Νῦν σε πίστει καὶ πόθῳ πάντες εὐφημοῦμεν, Παντελεῆμον μακάριε, ταῖς πρὸς τὸν Δεσπότην εὐπροσδέκτοις πρεσβείαις σου, ἐνδοξε, ρῦσαι τῶν κινδύνων, καὶ πάσης ἄλλης κακουχίας, ὡς προστάτης ἡμῶν συμπαθέστατος.

Δόξα.

Πρασμὸν τῶν πταισμάτων, καὶ τῶν κατεχόντων με κινδύνων, Ἀνάργυρε, ἀθλητῶν τὸ κλέος, τὸν πιστῶς σε τιμῶντα ἀπάλλαξον, ὡς θερμὸς προστάτης, καὶ ἰατρὸς τῶν ἐν ἀνάγκαις, ἀθλητὰ τοῦ Κυρίου πανεύφημε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ὡ μητρόθεε Κόρη, πάναγνε, θεόνυμφε, θεοχαρίτωτε, τάξεις Ἀσωμάτων, καὶ ἁγίων ἀπάντων συστήματα, σὲ ὑμνολογοῦσιν ὡς βασιλίδα τῶν αἰώνων, τῷ ἐλέει σου οἰκτεῖρον ἅπαντας.

Ὡδὴ ε'. Ὁ Εἰρμός. Τὴν δέτησιν.

Ἀνύψωσον εὐσεβῶν κραταίωμα τῇ ἀπαύστῳ πρὸς Θεόν σου ἐντεύξει· σὺ γὰρ ἡμῶν ὁ προστάτης ὁ μέγας, καὶ σὲ ὑμνοῦμεν, Ἀνάργυρε πάνσοφε· ἀπάλλαξον πάσης ἡμᾶς ἀθυμίας ἐν τάχει αἰοῖδιμε.

Νοοῦντες τὴν πρὸς Θεὸν πανθαύμαστε, παρρησίαν σου Ἀνάργυρε, θεῖε, πάντες πιστοὶ σὲ ὑμνοῦμεν ἐκ πόθου, ρῦσαι ἡμᾶς συμφορῶν καὶ κακώσεων, λιταῖς σου πρὸς τὸν λυτρωτὴν, τὰς αἰτήσεις ἡμῶν χαριζόμενο. Δόξα.

Ναμάτων ζωοποιῶν τοῦ Πνεύματος ἐμπλησθεῖημεν ἐντεύξει σου, μάκαρ, ἵνα καρποὺς ἀρετῶν ἐκβλαστῆσαι, Παντελεῆμον, ἰσχύσωμεν ἅπαντες, τελοῦντές σου τὴν ἱερὰν καὶ σεβάσιμον, μάρτυς, πανήγυριν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἡ πάνσεμνος τοῦ Θεοῦ λοχεύτρια, ἡ πανύμνητος θεόπαις Μαρία, τῇ πρὸς Θεὸν ἑαυτῆς παρρησίᾳ τῶν δυσχερῶν ἀπαλλάττει τοὺς κράζοντας· ὑμνοῦμέν σου πανευλαβῶς τὸν πανάγιον τόκον, Θεόνυμφε.

Διάσωζε Παντελεῆμον κτλ.

Επίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ κτλ.

Καὶ μνημονεύει ὁ Ἱερεὺς, ὡς προεδήλωται·
μετὰ δὲ τὴν ἐκφώνησιν εὐθὺς τὸ Κοντάκιον πρὸς τὸ
Προστασία τῶν χριστιανῶν.

Ως προστάτης αἰὲ τῶν πιστῶς δεομένων σου, καὶ μεσί-
της θερμὸς πρὸς τὸν μόνον Πανάγαθον, μὴ παρίδης ἡ-
μᾶς καταφυγόντας ἐπὶ σέ, ἀλλὰ πρόφθασον ἐν πειρασμοῖς
εἰς τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν τῶν πιστῶς ἐκβοῶντων σοι· τά-
χυνον ἄθλοφόρε, καὶ λύτρωσαι ἐκ κινδύνων, τοὺς προσιόν-
τας σοι θερμῶς καὶ ὑμνοῦντάς σε, πανεύφημε.

Καὶ εὐθὺς τὸ Προκείμενον.

Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.

Στίχ. Δίκαιος ὡς φοινῖξ ἀνήσει, καὶ ὡσεὶ κέδρος ἡ ἐν τῷ λι-
βάμφῳ πληθυνθήσεται.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὄχλος Μαθη-
τῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς
Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ
Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν
νόσων αὐτῶν, καὶ οἳ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκα-
θάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει
ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ
ἰᾶτο πάντας. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα Μαθη-
τάς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ
πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέ-
στειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας· καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. Ὁ ἀκούων

ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ
ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ
οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαι-
μόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς· ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ Οὐρα-
ρανοῦ πεσόντα. Ἴδού δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν
ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν
τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. Πλὴν ἐν
τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται·
χαίρετε δὲ, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς Οὐρα-
νοῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ Πνεύματι ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Εξομολογοῦμί σοι, Πάτερ, Κύριε
τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ
ὁ Πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου.

Δέξα. Ταῖς τοῦ Ἀθλοφόρου.

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Στίχ. Ἐλέησόν με ὁ Θεός.

Καὶ τὰ παρόντα πρὸς τὸ, Ὁλίγη ἀποθίμενοι.

Μὴ ἐγκαταλίπης με, παραπτωμάτων ἐν βάρει τυγχά-
νειν τὸν ἄθλιον, ἀλλ' ὀξέως ἔχειρον τὸν ἰκέτην σου, ἀνι-
στῶν. Ἄγιε, ἐκ τῆς ἀπωλείας τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώ-
ματος, καὶ διασώζων με ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἰκεσίαις σου,
Παντελεῆμον πάνσοφε, ἵνα σε ὑμῶν παναοίδιμε, ὡς μέ-
γαν προστάτην, ρυόμενον ἀπάντων τῶν δεινῶν, καὶ
τῆς ἐνθέου λαμπρότητος ἀξιοῦντα ἅπαντας

Οὐδείς προστρέχων ἐπὶ σοί, κατησχυμένος ἀπὸ σοῦ ἐκπορεύεται, ἀγνή Παρθένε Θεοτόκε· ἀλλ' αἰτεῖται τὴν χάριν, καὶ λαμβάνει τὸ δῶρημα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς αἰτήσεως.

Ὁ Ἱερεύς. Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου.

Ὡδή ζ. Ὁ Εἰρμός. Παῖδες ἑβραίων ἐν καμίνῳ.

Σῶσον ἐκ θλίψεως παντοίας τοὺς τιμῶντάς σε, σοφὲ Παντελεῆμον, παρρησίας γὰρ σὺ πλουτεῖς πρὸς τὸν Δεσπότην, περιφρουρῶν τοὺς μέλλοντας τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀνω μετὰ τῶν Ἀσωμάτων τὴν ὑπέρθρον ὑμολογῶν Τριάδα, ὑπὲρ πάντων ἡμῶν τῶν πίστει σε τιμώντων, Παντελεῆμον. πρέσβευε λυτρωθῆναι τῶν κινδύνων.

Δόξα.

Γφθασαν ἅπαντες ἐν πίστει εἰς ναὸν τὸν σὸν, Ἀνάργυρε τρισμάκαρ, οἱ ἐν νόσοις δεινοῖς ποντούμενοι, βοῶντες· Παντελεῆμον ἅγιε, τὴν ὑγείαν ἡμῖν δίδου.

Καὶ νῦν. Θεοχοκίον.

Ἐχεις ὡς μήτηρ παρρησίαν πρὸς τὸν σὸν Υἱὸν καὶ Κύριον τοῦ κόσμου· ἐκδυσώπησον οὖν, Παρθένε Παναγία, αὐτοῦ τὴν ἀγαθότητα οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς πάντας.

Ὡδή η'. Ὁ Εἰρμός. Τὸν ἐν ἔρει ἀγίῳ.

Ἰκετεύει ὁ θεῖος ἀθλοφόρος σὲ τὸν μόνον τῆς δόξης Βασιλέα, ἀποσοβῆσαι πᾶσαν νῦν ἀσθένειαν τῶν ὑμολογούντων, καὶ παρακαλούντων αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Σὲ ὑμνοῦσιν οὐράνιαι χορεῖαι, τὸν παντάναχτα καὶ Κύ-

ριον τῆς δόξης, ἐκδυσωποῦσαι σὺν τῷ ἀθλοφόρῳ σου, σῶζειν τε καὶ σκέπειν τοὺς εὐσεβοφρόνως αἰνοῦντάς σου τὸ κράτος.

Δόξα.

Ω. Θεότης, Πατὴρ Υἱὸς καὶ Πνεῦμα, ταῖς λιταῖς τοῦ θεράποντός σου ρῦσαι, τῶν δυσχερῶν καὶ πάσης περιστάσεως, τοὺς δοξολογούντας, καὶ ὑπερυψοῦντάς σε πίστει εἰς αἰῶνας.

Καὶ νῦν. Θεοχοκίον.

Ἡ Παρθένος καὶ μόνη Θεοτόκος, τὸν Δεσπότην ὡς μήτηρ ἰκετεύει. ὑπὲρ ἡμῶν ρυσθῆναι περιστάσεων, καὶ πάντος κινδύνου τοὺς ὑμολογούντας αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὡδή θ'. Ὁ Εἰρμός. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ.

Τὸν πάντων Βασιλέα καὶ ποιητὴν ἰκετεύων μὴ παύσῃ ἀοιδίμῃ, ἐκδυσωπῶν ὑπὲρ τῶν τιμώντων πανευσεβῶς τὸ ἱερόν σου ὄνομα, καὶ ἐκδεχομένων αἰεὶ πιστῶς, ἀντίληψιν καὶ χάριν, τὴν σὴν Χριστοῦ ὀπλίτα, Παντελεῆμον ἀξιάγαστε.

Ἐπίβλεψον ἐξ ὕψους Παμβασιλεῦ, τῷ ἀπαίρῳ ἐλέει σου Κύριε, ὡς ἀγαθός, λύων τὴν κατῆφειαν τῶν πιστῶς ἐξαιτουμένων ἱασιν, πάσης νόσου, βλάβης καὶ συμφορᾶς, λιταῖς τοῦ Ἀθλοφόρου, παρέχων εὐφροσύνην, καὶ αἰωνίαν αὐτοῖς λύτρωσιν.

Δόξα.

θεότης ἐνιαία καὶ φωταυγής, Τρισυπόστατε, ἀναρχε Κύριε, μόνε Θεέ, ὑψιστε παντάρχα, παμβασιλεῦ, σὲ λιτανεύει ἅπασα, καὶ ὑμνεῖ ἡ κτῆσις ὡς πλαστοουργὸν Ἀνάργυρος ὁ θεῖος, σὺν πᾶσι τοῖς ἀγίοις, καὶ Ἀσωμάτων τοῖς στρατεύμασι.

Καὶ νῦν. Θεοχοκίον.

Πανάχραντε **Μαρία**, **Μ**ῆτερ Θεοῦ, ἀνωτέρα ἀπάσης τῆς κτίσεως, σὲ δυσωπεῖ ὁ μεγαλομάρτυς καὶ εὐκλεῆς Παντελεήμων ρύεσθαι, καὶ διαφυλάττειν τοὺς τῷ **Ναῶ** αὐτοῦ προσλιπαροῦντας, καὶ ψάλλοντας ἐν πίστει καὶ κατανύξει τὴν παράκλησιν.

Τὸ Ἄξιόν ἐστι, καὶ τὰ παρόντα Μεγαλυνάριζα.

Τοὺς μετ' εὐλαβείας τῷ ἱερῷ καὶ θείῳ ναῶ σου, προσιόντας ταῖς πρὸς Θεὸν, θερμαῖς σου πρεσβείαις, ρυόμενος μὴ παύσῃ κινδύνων ἀδοκῆτων, θεῖε Ἄνάργυρε.

Φρούρει τοὺς τιμῶντάς σε, Ἄθλητὰ, καὶ εὐσεβοφρόνως προσφοιτῶντας τῷ σῶ ναῶ, καὶ ρῦσαι κινδύνων, καὶ πάσης ἄλλης βλάβης, σοφὲ Παντελεῆμον, ταῖς ἰκεσίαις σου.

Δέξαι, ὦ Ἄνάργυρε ἄθλητὰ, λιταῖς τῶν σῶν δούλων, ἃς ἐκ στόματος ρυπαροῦ, καὶ γλώττης βεβήλου, προσάγομεν αἰτοῦντες ἁμαρτημάτων λύσιν ταῖς ἰκεσίαις σου.

Ἐχει μὲν τὸ πνεῦμά σου οὐρανός, ἡμεῖς δὲ πλουτοῦμεν τὸν πανάγιόν σου **Ναὸν**, ὃν περικυκλοῦντες μετ' ἀνεικιάστου πόθου, τιμῶμεν καὶ δοξάζομεν, ὦ Ἄνάργυρε.

Τῷ Θεῷ τῶν ὄλων νῦν παρεστῶς, αἴτησαι πταισμάτων, τοῖς τιμῶσί σε παρ' αὐτοῦ, ἄφεσιν δοθῆναι, σοφὲ Παντελεῆμον, καὶ τῶν ἐπερχομένων δεινῶν τὴν λύτρωσιν.

Δέσποτα φιλόανθρωπε βασιλεῦ, μὴ ἀκούσω τότε ἐν ἡμέρᾳ τῇ φοβερᾷ, φωνῆς τῆς ὀργῆς σου, εἰς πῦρ ἀποπεμπούσης, ἀλλ' οἴκτειρον πρεσβείαις τῆς κυησάσης σε.

Εἶτα τὸ Τρισάγιον. Καὶ τὸ Τροπάριον.

Ἄθλοφόρε ἅγιε, καὶ ἱαματικὲ Παντελεῆμον.

Ὁ Ἱερεύς. Ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ Ἀπόλυσις,

Εἰς δὲ τὸν ἀσπασμὸν τῆς **Εἰκόνας** τοῦ Ἁγίου ψάλλομεν τὸ παρὸν, ἦχος β'.

Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Χάριν εἰληφῶς παρὰ Θεοῦ, πᾶσι χορηγεῖς τὰς ἰάσεις, Παντελεῆμον σοφὲ, ἅγιε Ἄνάργυρε, τοῖς σοὶ προστρέχουσι· φυγαδεύεις δαιμόνων γὰρ ἀνίατα πάθη, πάντας θεραπεύεις δὲ τῇ προστασίᾳ σου· ὅθεν καὶ ἡμεῖς δυσωποῦμεν, πρέσβευε πρὸς Κύριον πάσης, λυτρωθῆναι βλάβης τοὺς ὑμνοῦντάς σε. Ἔτερον ὁμοιον.

Πάντας ἐλεεῖς, Μάρτυς Χριστοῦ, τοὺς σοὶ προσδραμόντας ἐν πίστει, ἐν τῷ σεπτῷ σου **Ναῶ**, ἅγιε Ἄνάργυρε ἀξιοθαύμαστε· διὸ οἴκτειρον ἅπαντας, καὶ νῦν τοὺς σοὺς δούλους, τάχιστα ἐκλύτρωσαι τῶν ἀδοκῆτων δεινῶν, θλίψεως καὶ νόσου βαρείας, πάντων δυσχερῶν καὶ κινδύνων, καὶ τῆς ἐν γεέννῃ κατακρίσεως.

ΕΤΕΡΟΣ
ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ.

Εὐλογήσαντος τοῦ Ἱερέως, λέγομεν τὸ, Κύριε εἰσάκουσον.

τὸ Θεὸς Κύριος, καὶ τὰ Τροπάρια.

Τῷ Ἀθλοφόρῳ οἱ πιστοὶ ἁμοφρόνως.

Οὐ σιωπήσομεν ποτὲ Θεοτόκε.

Καὶ εὐθὺς ὁ Ν'. Εἶτα ὁ Κανὼν. Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. Ὁ Εἰρμός. Ἰγρὰν διοδεύσας.

Σὲ παρακαλοῦμεν οἱ ἐν δεινοῖς πειρασμοῖς πεσόντες, ἐκζητοῦντες ἀπαλλαγὴν, θεῖε ἰατρὲ Παντελεῆμον, τούτων ἀπάντων ἡμᾶς νῦν ἐκλύτρωσαι.

Ἐχων ὦ Ἀνάργυρε πρὸς Θεὸν, πολλὴν παρρησίαν, τοὺς προστρέχοντας εὐλαβῶς, τῷ σεπτῷ ναῷ σου ἀθλοφόρε, ἐκ τῶν παθῶν ταῖς εὐχαῖς σου διάσωσον. Δόξα.

Ρύστην γάρ σε ἔχοντες καὶ φρουρὸν ταχυνὸν, αἰτοῦμεν, λυτρωθῆναι τῶν δυσχερῶν νόσων τε παντοίας ἐπηρείας καὶ συμφορῶν, ἰατῆρ συμπαθέστατε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Σαρκὸς μου τὰ πάθη τὰ χαλεπὰ, αἴτησαι σὸν τόκον, θανατῶσαι, ὦ Μαριὰμ, καὶ νεκρὸν με ὄντα ἁμαρτίαις, ἀναζωῶσαι ὡς φύσει φιλόανθρωπος.

ᾠδὴ γ'. Ὁ Εἰρμός. Οὐρανίας ἀψίδος.

Διασκέδασον μάκαρ τὰ τῆς ψυχῆς τραύματα, καὶ τῆς ἀθυμίας τὴν ζάλην, καθικετεύομεν, σέ γὰρ θεόσοφε, γαληνιαῖον λιμένα ἔχοντες προσφεύγομεν οἱ χειμαζόμενοι.

Ελεήμονος γνώμης πλουτεῖν σε, θεῖε, κηρύττομεν, ἐλεημοσύνην διδόντα πᾶσι τοῖς χρήζουσι, πάντας γὰρ, ἅγιε Παντελεῆμον, τοὺς πίστει, ἐλεεῖς καλοῦντάς σου τὸ θεῖον ὄνομα.

Δόξα.

Συνημμέμος χορείαις Ἀγγελικαῖς, πάνσεμνε, καὶ Θεοῦ τῷ θρόνῳ περιχαρῶς παριστάμενος, τοὺς δεομένους σου, καὶ σῶ ναῷ προσιόντας, τῶν δεινῶν ἐκλύτρωσαι ὡς συμπαθέστατος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ὡς Θεοῦ σε Μητέρα, καὶ γηγενῶν καύχημα, πίστει ἀνυμνοῦμεν, Παρθένε καὶ μακαρίζομεν, ρῦσαι πανάχραντε, παντοίας νόσου καὶ βλάβης, τοὺς τὴν σὴν ἀντίληψιν καθικετεύοντας.

Διάσωζε παντοίας νόσου καὶ βλάβης, Παντελεῆμον, τοὺς μετ' εὐλαβείας τῷ σῷ τεμένει προστρέχοντας, πρεσβείαις σου ἱεραῖς πρὸς τὸν Κτίστην.

Ἐπίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ, πανύμνητε Θεοτόκε, κτλ.

ᾠδὴ δ'. Ὁ Εἰρμός. Εἰσακήκοα Κύριε.

Ἀθλοφόρε Ἀνάργυρε, πάντας τοὺς τιμῶντάς σε περιφροῦρησον, καὶ ταχέως δὸς τὴν ἴασιν, ταῖς πρὸς τὸν Σωτῆρα μεσιτείαις σου.

Μακαρίσωμεν ἅπαντες τὸν Παντελεῆμονα, καὶ βοήσω-

μεν φθάσον, ρῦσαι ταῖς πρεσβείαις σου, ἐκ παντὸς κινδύνου τοὺς ὑμνοῦντάς σε. Δόξα.

Ἐκ κινδύνων καὶ θλίψεων, πάντας ἀδοκῆτων, θεῖε Ἀνάργυρε, ἀπημάντους διαφύλαττε, τοὺς τῷ σῶ τεμένει προσπελάζοντας. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ρῦσαι Μῆτερ τὸν δοῦλόν σου, τῶν κατεχουσῶν με παντοίων θλίψεων ἐπὶ σοὶ γὰρ ἀνατίθημι, τὴν ἐλπίδα πᾶσαν, ἀειπάρθενε.

Ὡδὴ ε'. Ὁ Εἰρμός. Φώτισον ἡμᾶς.

Ρῦσαί με δεινῶν, ὦ Ἀνάργυρε θεόσοφε, τὸν εὐλαβῶς σε προσκαλούμενον, καὶ ταῖς λιταῖς σου πάσης θλίψεως ἀπάλλαξον.

Νῦν αἱ δωρεαί, ὡς πηγαὶ πιστοῖς ἰάσεων, ταῖς σαῖς πρεσβείαις ἐπιχέονται, Παντελεῆμον, ἐκ Θεοῦ τοῖς προσιοῦσί σοι. Δόξα.

Σοῦ ἐν τῷ ναῶ προσελθόντας ἡμᾶς ἅπαντας, Παντελεῆμον ἐλευθέρωσον ἐκ νοσημάτων ταῖς εὐχαῖς σου, καὶ κακώσεων. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ψυχῆς τῆς ἐμῆς τὰ χαλεπὰ ἀρρωστήματα, καὶ τὰ τοῦ σώματός μου ἴασαι, ταῖς μητρικαῖς σου λιταῖς ἀειπάρθενε.

Ὡδὴ ε'. Ὁ Εἰρμός. Τὴν δέτησιν.

Υπέρμαχον ἀληθῶς γνωρίζομεν, καὶ φρουρόν, Παντελεῆμον παμμάκαρ, πολυειδῆ καταπαύοντα πάθη, καὶ ἐπηρείας δαιμόνων ἀπείργοντα· δεόμεθά σου οὖν ἀεὶ, ἀναγκῶν καὶ παθῶν ἡμᾶς λύτρωσαι.

Ἠγίασεν, ὦ Ἀνάργυρε θεῖε, σὲ ὁ πάνσοφος Θεός, δν δυ-

σώπει, ἀγιασμόν τοῖς σοῖς δούλοις ἐκπέμψαι, καὶ φωτισμόν καὶ πταισμάτων τὴν λύτρωσιν προστάτης γὰρ παρὰ Θεοῦ, ἐδωρήθης ἡμῖν συμπαθέστατος. Δόξα.

Νοοῦντες τὴν πρὸς Θεὸν πανθαύμαστον, παρρησίαν σου, Ἀνάργυρε μάκαρ, πάντες πιστοί, σὲ ὑμνοῦμεν ἐκ πόθου, ρῦσαι ἡμᾶς συμφορῶν καὶ κακώσεων, λιταῖς σου πρὸς τὸν λυτρωτὴν, ἐκπληρῶν τὰς αἰτήσεις τῶν δούλων σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἡ μόνη τὸν λυτρωτὴν κυήσασα, σὺ ὑπάρχεις, Παναγία Παρθένε, δν ἐκτενῶς καὶ ἀπαύστως δυσώπει, ἐλεηθῆναι ἡμᾶς τοὺς ὑμνοῦντάς σε, τυχεῖν τε τῆς ἐν οὐρανῷ, ἀπολαύσεως δόξης καὶ χάριτος.

Καὶ τὰ λοιπὰ ὡς προεγράφησαν ἐν τῷ πρώτῳ Κανόνι.

Ὡδὴ ζ'. Ὁ Εἰρμός. Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας.

Αναργύρου τοῦ θείου, τὴν πανίερον μνήμην πιστοὶ γεραίροντες, δεόμεθα τῆς θείας αὐτοῦ ἐπαπολαῦσαι, ἀρωγῆς τε καὶ χάριτος, καὶ οἱ νοσοῦντες δεινῶς, ταχείας ὑγείας.

Τοῦ σοφοῦ Ἀναργύρου, ὁ ναὸς ὠραίσθη πολλοῖς ἐν θαύμασιν, ἐν ᾧ τῶν προσιόντων, ἐν πίστει καὶ ἐλπίδι, αἱ ἀσθένειαι παύουσι, καὶ τῶν δαιμόνων φρικταὶ ἐπήρειαι ἠττῶνται. Δόξα.

Ρῦεις τάχος, καὶ σώζεις, ταῖς θερμαῖς πρεσβείαις σου, θεῖε Ἀνάργυρε· καὶ γὰρ εἰ μὴ ἐφρούρεις, ἡμᾶς τοὺς σοὺς

ικέτας, ἀπολώλειμεν ἅπαντες, καὶ ἐγεγόνειμεν ἄν κα-
τάβρωμα δαιμόνων. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Νέον φέρουσα βρέφος, τὸν πρὸ τῶν αἰώνων Θεὸν Πανα-
μώμητε, ταῖς σαῖς σεπταῖς ἀγκάλαις, μὴ παύσῃ δυσω-
ποῦσα, λυτρωθῆναι τοὺς δούλους σου, πρὸς, σεισμοῦ καὶ
λοιμοῦ καὶ νόσων ἀνιάτων.

ᾠδὴ η'. Ὁ Εἰρμός. Τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν.

Τοὺς προσιόντας σου τῷ ναῷ διατήρει, πειρασμῶν τε καὶ
κινδύνων ἀπρώτους· ἔχεις καὶ γὰρ τοῦτον, φρουροῦντα ἡ-
μᾶς πάντας.

Ὡς κεκτημένος παρὰ Θεῷ παρρησίαν, καθικέτευε ὑπὲρ
τῶν σέ τιμώντων· καὶ εὐχαῖς σου ρύου κινδύνων ἀδοκήτων.

Δόξα.

Τοὺς σοὺς ἰκέτας, Παντελεῆμον θεόφρον, ἀπὸ θλίψεων
κινδύνων τε καὶ νόσων, ταῖς πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀπάλλαξον
εὐχαῖς σου. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Πλεων, Κόρη, δν ἐν ἀγκάλαις βαστάζεις, σὺ ἀπέργασαι
ἐμοὶ τῷ παναθλίῳ, καὶ τοῦτον δυσώπει, ρυσθῆναι με
πταισμάτων.

ᾠδὴ θ'. Ὁ Εἰρμός. Κυριῶς Θεοτόκον.

Σὲ ἔχοντες προστάτην, σοφὴ Παντελεῆμον, μετὰ Θεὸν,
καὶ σωτῆρα καὶ πρόμαχον, ἐκ πάσης βλάβης ρυόμεθα ταῖς
πρεσβείαις σου.

Γάματα παντοῖα, βλύζει ὁ ναός σου, καὶ ἀπελεύνει δαιμό-
νων τὰ πνεύματα, Παντελεῆμον, διό σε πίστει γεραίρομεν.
Ρῦσαι ἐκ κινδύνων, ὦ Παντελεῆμον, τοὺς τῷ τεμένει

σου πίστει προστρέχοντας, καὶ ἐκ τῶν νόσων ἀπάλλαξον
ταῖς πρεσβείαις σου. Δόξα.

Ὡς ἔχων παρρησίαν, ὦ Παντελεῆμον, πρὸς τὸν τῶν ὁ-
λων Σωτῆρα, καὶ Κύριον, ρῶσιν ἡμῖν σαῖς εὐχαῖς Ἀνάρ-
γυρε δώρησαι. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον:

Μαρία Θεοτόκε, τοὺς πιστῶς τιμῶντας, καὶ προσκυνοῦν-
τας τὸν τόκον σου, πάναγνε, ἁμαρτιῶν καὶ δεινῶν εὐχαῖς
σου ἐκλύρωσαι.

Καὶ τὰ λοιπὰ ὡς προεγράφησαν ἐν τῷ ᾠδ. Κανόνι.

ΤΕΛΟΣ.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΠΑΦΛΑΓΟΝΟΣ

Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Μεγαλομάρτυρα

ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ (α).

Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ, φησὶν ὁ μέγας Ἱεροφάνης Δαβίδ. Καιρίως δὲ καὶ ἡμεῖς τὸ ἱερὸν μέλος ἀντιστρέψαντες, εἴπομεν ἂν, ὅτι θαυμαστοὶ οἱ Ἅγιοι ἐν τῷ Θεῷ αὐτῶν. Ὑπερβολὴ γὰρ καὶ ἀληθείας καὶ πίστεως τῷ πιστῷ μόνῳ καὶ ἀληθινῷ Θεῷ ἐξομιούμενοι καὶ τῇ ὁμοιότητι καθαρῶς ἑαυτοῖς καὶ μονίμως ἐνιδρυσάμενοι, Χριστὸν καὶ ἐν πνεύμα τούτῳ γενόμενοι, εἶτα τῷ χωνευτηρίῳ καθιέμενοι, καὶ δοκιμαζόμενοι, θαυμάσιον ὡς τὸ τῆς αὐτῶν πίστεως ἀποφαίνουσι δοκίμιον. Ὡς περ γὰρ ἐν ταῖς τῶν νεφῶν παρατρέψεσιν, ἤτοι ταῖς τῶν πνευμάτων ὀξυτάταις κινήσεσι, τὸ κάλλος ἀναλάμπει τῆς ἀστραπῆς, οὕτως οὗτοι τῷ πειρατηρίῳ συρρηγνύμενοι, καὶ ταῖς ἐπιφοραῖς τῶν ἀνόμων ἀντικαθιστάμενοι, τὰς τε διὰ λόγων θείων καὶ ἔργων, ὥσπερ ἀστραπᾶς, ἀνάπτοντες χάριτας καὶ λαμπηδόνας, θαυμαστοὶ τινες ἐν Χριστῷ, καὶ ἀξιπαινετώτατοι καθίστανται. Τούτους καὶ ἡμεῖς αἰνοῦμεν, καὶ κατὰ δύναμιν μακαρίζομεν καὶ θαυμάζομεν, οἷς ἐθαυμάστωσεν ὁ Κύριος πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς· ἀλλὰ πάντας μὲν ὕψ' ἐν ἐπαινεῖν ἢ θαυμάζειν, ὡς κρεῖττον ἢ κατὰ ἀνθρωπίνην ὄν γλώσσαν καὶ ἀκοήν καὶ διάνοιαν, παρῶμεν.

Ἐνα δὲ σήμερον τῶν ὄλων Ἁγίων ἀξιωμακριστότατον εἰς ἐπαινον προθέμενοι καὶ τοῦ Θεοῦ μὲν τὰς ἐν αὐτῷ μεγαλουργίας, τοῦ δὲ τὸν ὄλον ἀγῶνα καὶ τὸν ἀθλητικὸν ὑπὲρ Θεοῦ δρόμον, ὡς ἐνὸν τῷ λόγῳ διαγρά-

(α) Ἡ ἐπιγραφή ἐκ τοῦ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος χειρογράφου, ὅπερ σημειοῦται ἐφεξῆς ἐν ταῖς σημειώσεσι διὰ τοῦ Χ, πρὸς διαστολὴν ἑτέρου χειρογράφου τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρει Μονῆς τοῦ Ρωσικοῦ, σημειουμένου ἐκ τοῦ Ρ.

φαντες καὶ ἐπαινέσαντες, οὕτως αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐν τῷ ἁγίῳ, καὶ τὸν Ἅγιον δὲ θαυμασόμεθα καὶ μεγαλυνοῦμεν ἐν τῷ Θεῷ. Ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ πρὸς ἀγῶνα μέγιστον οὕτω καὶ ὑπερφυῆ τὸν λόγον προσκαλούμενος; ἢ οὐ πᾶσι καταφανὲς, ὡς Παντελεήμων ἡμᾶς ὁ μέγας ἀθλοφόρος Χριστοῦ καὶ ἀξιοθαυμαστότατος, ἐπὶ τὴν αὐτοῦ σήμερον ἐτήσιον μνήμην συνελογῶς, αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ τοῖς λόγοις ὑπέθεσιν λαμπρᾶν ὅτι μάλιστα καὶ καλλίστην ἐμπαρέχεται; Παντελεήμων, οὐ καὶ τὴν προσηγορίαν μόνην ἀποχρώντως οἶμαι τὸν ἐπαινον παριστᾶναι· σαφῆ γὰρ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὁμοιότητα καὶ οἰκειώσιν παρίστησι· καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον τῶν πάντων αὐτῷ προσεῖναι τὴν θεομιήσιαν, ὅσῳ καὶ μόνος τῶν ἄλλων Ἁγίων τὸ δεσποτικὸν ὄνομα κεκλήρωται ἤθει τινὶ χρηστοτάτῳ καὶ φιλανθρωποτάτῳ καὶ θεοειδεστάτῳ νοδὸς εὐθύτητι καὶ ἀγλαίᾳ ταύτην ἄνωθεν καταπλουτήσας τὴν θεωνυμίαν· τούτου τὴν ὑπερφυστάτην μαρτυρίαν καὶ τὰς ἐν αὐτῷ τοῦ Θεοῦ μεγαλουργίας ἐπαινοῦντες, οὐκ αὔξειν αὐτὰ περιουσίᾳ λόγου δυνάμειος ἐπαγγελόμεθα· οὐ γὰρ τοῖς θείοις ἔργοις ἢ τοῖς παθήμασιν, οἷς τὸ μέγεθος ὑπερβάλλον ἐξ αὐτῶν ὁρᾶται, τὴν διὰ λόγων αὐξήσειν δυνατὸν εἶναι· προσαγαγεῖν· ὥσπερ γὰρ ὑμνοῦντας Θεὸν, οὐχ ὁἷον τε διὰ λόγων ἐπίτασιν ἀρετῆς αὐτῷ φιλοτιμήσασθαι, ἐπὶ τῆς ἀκροτάτης αἰε καθεστῶτι τελειότητος· τούναντίον μὲν οὖν πᾶς λόγος τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος ὁμολογουμένως ἀπολείπεται· οὕτω καὶ τὰ τῶν ἔργων θεοπρεπῆ καὶ τελειώτατα, οὐ τῷ ἡμετέρῳ λόγῳ σεμνυόμενα λαμπρύνεται, σεμνύνει δὲ μᾶλλον τὸν λόγον· καὶ οὗτος ἄριστος τούτων ἐπαινήτης, οὐχ ὁ ἐπὶ μείζον δόξης προάγων καὶ ὑψῶν· ἔστηκε γὰρ αἰε ὡσαύτως τῇ ἑαυτῶν λαμπρότητι κλειζόμενα καὶ τελειότητι, ἀλλ' ὅς οὐ πάντῃ κατόπιν ἦκε τῆς αὐτῶν ἀξιοπρεπεστάτης διηγήσεως.

Ἐπ' αὐτὸν δὲ λοιπὸν ἴωμεν ἤδη τὸν τοῦ Παντελεήμονος ἀγῶνα, τοσοῦτον τῆς παιδιοθεν αὐτῷ παρακολουθησάσης ὑπομνήσαντες ἀναγωγῆς, ὅσον ἀκολουθίαν ἐντάξει τῷ λόγῳ, καὶ τὴν γνησίαν αὐτῷ πρὸς τὸν Θεὸν νευσίν τε καὶ οἰκειώσιν ἐνδείξασθαι. Πατὴρ μὲν οὖν τῷ μακαριωτάτῳ κάτῳθεν ἢ πόλις ἦν Νικομήδεια· ἤς τό, τε πρὸς γῆν καὶ θάλατταν εὐθετον, τό, τε πρὸς πᾶσαν τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαν ἐτοιμοτάτον τε καὶ προχειρότατον, καὶ τὸ ἐπιδοξότατον τῆς πόλεως, τοῖς πᾶσι τρόποις ζήλωτὸν καὶ περιφανὲς, ὡς δῆλον ἅπασι, πατήρ δὲ Εὐστόργιος μὲν τὴν προσηγορίαν, ἐπιφανῆς δὲ καὶ τῶν πάνυ, καὶ συγκλήτου βουλῆς τετιμημένος μετουσίᾳ, ἀληθῆς δὲ τούτῳ πατήρ ὁ Θεός· μήτηρ δὲ καὶ πατρίς, ἢ ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἢ ἐλευθέρα, ἢ μήτηρ κατὰ τὸν Ἀπόστολον πάντων τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ· ὥσπερ δὲ οἱ διττὰ ταῦτα σωματικῶς καὶ πνευματικῶς, οὕτω δὴ καὶ τοῦνομα· κάτῳθεν μὲν Παντολέων πρὸς τῶν γεννησαμένων ὀνόμαστο τὴν ἀρχὴν, ἄνωθεν δὲ

Παντελεήμων ἐπὶ τῷ τέλει μετωνόμαστο· ἡ μήτηρ μὲν οὖν χριστιανὴ τὸ σέβας καθεστῶσα, πρὸς ἑαυτῆς ἐποιεῖτο, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν θρησκείᾳ νήπιον ἔτι καθεστῶτα προεβίβαζε· ταχὺ δὲ αὐτῆς ἀναλυσάσης, ἀτελεῖ δὲ καὶ ἄωρον τὸν υἱὸν καταλειψάσης, ὁ πατὴρ ἑλλήν ὢν ὑπὸ Γραμματικοῦς παρεδίδου καὶ παιδευταῖς, ταῖς τῶν ἔξω μαθήσεσιν ἐξασκεῖσθαι καὶ προγυμναζεσθαι· καὶ ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ἄλις ἔχειν ἐδόκει, ἰατρῷ τινι τοῦτον μεγάλῳ παραδίδωσι· πρὸς δὲ ὁ Παντολέων φοιτῶν, τάχει τε καὶ μεγέθει φύσεως πάντας ἡλικιώτας ὑπερβάλλον, συγχρῆν ἔμπειρίαν ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ πρὸς τὴν τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων θεραπείαν συνελέξατο· οὕτω δὲ πᾶσιν ἐπέραστος καὶ ζηλωτὸς ὁ καλὸς ὑπῆρχε νεανίας, ἀνά πᾶν σχεδὸν στόμα λαλούμενος, καὶ θαυμαζόμενος, ὥστε καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον Μαξιμιανὸν πρὸς τὴν φήμην ἐκθαυμάσαντα, πρὸς ἑαυτὸν τε μετακαλέσασθαι, καὶ τῆς καλλονῆς αὐτὸν καὶ συνέσεως ὑπεραγάμενον, ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἰατρῶν, καὶ τοῖς οἰκειοτάτοις τῶν φίλων ἔξειν ἐπαγγέλλεσθαι· εἶχε μὲν οὖν οὕτω ταῦτα, καὶ ὁ νέος τῇ τοῦ σώματος προκόπτων ἡλικίᾳ, τῇ τε συνέσει καὶ τοῖς μαθήμασιν ἐπιδιδούς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὴν οἰκείαν ἐπέφαινε προκοπὴν· τί οὖν ὁ Κύριος; ἄρα τοῦτων ἐπὶ πολὺ τοῖς ματαίοις ἀφίησιν ἀπασχολεῖσθαι; οὐδαμῶς· ὥσπερ δὲ προέγνω, καὶ σύμμορφον τῆς αὐτοῦ δόξης ἐπόμενον προώρισεν, οὕτω καὶ ἐκάλεσε· καὶ γνησίως ἐπόμενον πῶς οὐκ ἔμελλε δικαιοῦν; καὶ δικαιωθέντα πῶς οὐκ ἔμελλε δόξαζειν αὐτόν; τίς οὖν ὁ τρόπος τῆς κλήσεως; καὶ γὰρ οὐ φοβεροῖς τισιν ἄνωθεν καταπλήττεται θεάμασιν, οὐκ ἀστραπῆς ἐδέησε φοβεραῖ, ἐξιστώσης τῷ φόβῳ, καὶ τῷ καλοῦντι προσαγούσης, οὐ φωνῶν οὐρανόνθεν δι' ἀγγέλων στόματος ἀσωμάτως φθεγγομένων, μόναις δὲ τὸ οὐς ὑποσχῶν πρεσβύτου φωναῖς, γηραιῷ τὴν ἡλικίαν, γηραιότερόν τὴν διάνοιαν, καθόντων τὴν ἔξιν ἀγαθὸς ἦν τῆς ψυχῆς, κατὰ τοσοῦτον ἐτοίμως τῇ ἀληθείᾳ κατετίθετο· τοῦτω γὰρ κατὰ πάροδον ὁ νεανίας εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν περιετύγγανε (α). Καὶ ποτε παρὰ τὸ δωματίον εἰσελθὼν, καὶ τοῦ ἱερέως πλησίον κεκαθηκώς, τῶν ἀγαθῶν εὐπειθῶς ἐπηροῶτο φωνῶν· ἀνακρίνων γὰρ αὐτὸν οὕτως ὡς πρᾶξ ὁ πρᾶξ ἐκεῖνος Ἑρμολάος, ἐκ τε τοῦ σχήματος, ἐκ τε τοῦ ἤθους, ἐκ τε τῆς ἀποκρίσεως, ἄξιον εἶναι τῷ ὄντι κατανεοηκῶς τοῦ Χριστοῦ, τὴν δεσποτικὴν αὐτῷ προσάγει φωνήν· καὶ πείσθητί μοι συνεβούλευεν, ὦ καλὲ παῖ, καὶ σύνες καὶ γνῶθι, ὅτι οὐκ ἄπλοος ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τοῦ καλοῦ, οὐδὲ μονοειδὲς τὸ τοῖς ἀνθρώποις καθέστηκεν αἰρετόν· δύο δὲ δύο καὶ ἐν κατέναντι τέτακται τοῦ ἑνός· Καὶ ὥσπερ ὁ ἀνθρώπος νοῦς καὶ αἰσθησις, ἦτοι πνεῦμα καθέστηκε καὶ σὰρξ, οὕτω καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ μὲν ἀληθῶς ὄν, τὸ δὲ δοκοῦν

(α) Τὸ χειρόγραφον X ἀνωμίλει.

τὸ μὲν ὁρώμενον καὶ ἐπίκηρον, τὸ δὲ νοούμενον καὶ αἰώνιον· καὶ τὸ μὲν βραχέα παίζον τὴν αἴσθησιν, τὸ δὲ ἐξ αἰῶνος ζῶον καὶ κατατέρπον τὸν νοῦν. Οὕτω καὶ βασιλεία καὶ βασιλεὺς, ἃ μὲν ἐν οὐρανοῖς, καὶ ἀδιάφθορα, ἃ δὲ ἐπὶ γῆς, καθίσταται καὶ φθαρτά· Ἡ μὲν τὰ μένοντα καὶ ἀληθῶς ἀγαθὰ τοῖς ἀξίοις αὐτῆς μετὰ ταῦτα παμειομένη, ἣ δὲ τὰ βέοντα, πλοῦτον καὶ τὴν ψευδομένην εὐημερίαν καὶ τὴν ἐπ' ὀλίγον νῦν χαριζομένην χαρὰν· καὶ βασιλεὺς ὁ μὲν, θεὸς ζῶν, θεὸς ἀληθινός, ἐξ ἀληθινοῦ πρὸ τῶν αἰῶνων γεννώμενος Πατὴρ· ὁ δὲ καὶ λόγος καὶ σοφία, καὶ δυνάμις ἐστὶ θεοῦ· ὁ δὲ καὶ σὰρξ ὑπὲρ ἡμῶν διὰ φιλανθρωπίαν ἐγένετο καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφεῖς, καὶ παθὼν τὸ σωτήριον τοῦ Σταυροῦ πάθος, καὶ τρίτημερος ἀναστάς καὶ ἀναληφθεὶς πρὸς τὸν Πατέρα, μένει λοιπὸν Βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· οὗτος νῦν κἄθηται ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, τῶν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς πρὸς αὐτὸν ἀναγομένων τὴν σωτηρίαν ἀναμένων, καὶ οὐρανόθεν οὗτος τὴν οἰκείαν ἀποκαλύψει δόξαν, καὶ κρινεῖ τὸν κόσμον ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ· οὗτος Βασιλεὺς ἐστὶ τῶν βασιλέων· οὗτος Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· οὗτος ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς ἐστὶ Θεὸς καὶ Σωτὴρ· ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· ὁ διδοὺς τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον ἐν ἡμῖν, δι' οὗ τὴν καταλλαγὴν πάντες εὐρίσκομεν πρὸς τὸν Πατέρα. Μαξιμιανὸς δὲ θνητὸς ἀνθρώπος, μάταιος καὶ μιαρὸς, καὶ ματαίοις ἰνδάλμασι προσανέχων ὡς θεοῖς (α)· ὁ δὲ ἐπικαίροις φενακίζει τιμαῖς καὶ τῶν αἰώνιων τοὺς πειθομένους ἀποστερεῖ γερῶν· μὴ εἰδὼς, ὅτι μικρὸν ὄσον, ἄπεισιν ὡς καπνὸς ταῦτα, καὶ ὡς δαναρ οἴχεται, καὶ ὡς πτῆσις ὄρνιθος ὄλλυται καὶ παράγεται ὡς σκιά, μένει δ' αὐτῷ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ κόλασις εὐδικος, μηδέποτε σβεννύμενον πῦρ. Ἄλλὰ σὺ τέκνον ἡμῶν κάλλιστον καὶ ἐπέραστον, μὴ ἀνάσχη μολυνθῆναι σου τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος ταῖς ἐναγεστάταις τῶν δαιμόνων κνίσσαις· ἀλλ', ἕως ἄσπιλον ἔχεις τὴν καρδίαν, πρόσελθε τῷ ἀμώμῳ καὶ ἀσίλῳ Χριστῷ, καὶ κολλήθητι ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ τὸ τῆς ἀφθαρσίας καταδεξάμενος λουτρὸν διὰ πίστεως, ἀρμόσθητι καὶ δι' ἀγάπης αὐτῷ κατεγγυήθητι· οἷς ἔνδον αὐτὸν ὄλον ἐνδυσάμενος, οὐ δεηθήσῃ λοιπὸν Ἰπποκράτους, οὐ Γαληνοῦ, οὐκ Ἀσκληπιοῦ, οὐκ ἄλλου οὐδενὸς πρὸς τὴν τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων θεραπείαν (β)· ἔξεις δὲ τὸν ἀληθινὸν τῶν πάντων Ἰατρὸν, λόγῳ μόνῳ, καὶ οὐ κόπῳ καὶ χρόνῳ τὴν θεραπείαν τοῖς κάμνουσι δωρούμενον· ἔξεις δύναιμι ἐν σοὶ τοῦ Χριστοῦ ζῶσαν, ἐν ᾧ τὰ ἀνίατα ἰάση, καὶ τὰ παρ' ἀνθρώποις ἀδύνατα δυνήσῃ, καὶ ψυχῶν καὶ σωμάτων διὰ τοῦ

(α) Τὸ χειρόγραφον X, φέρει τὴν προσθήκην: αὐτὸς κενὰς δωρεαῖς φρεναπατῆ, καὶ τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν ἀποβουκολεῖ·

(β) Τὸ P, ἔχει «μαλακίαν».

μεγάλου Σωτήρος ἔση σωτήρ. Τοιαύτης ὁ ἀγαθοφυής(α) παῖς τῆς κλήσεως ἠξιωμένος, καὶ τῆ καρδίᾳ τὸ ρῆμα μετὰ χαρᾶς καταδεξάμενος, ἐπίστευσε μὲν τῷ λόγῳ καὶ ὅλος τὸν νοῦν ἀνεπτέρωτο πρὸς Χριστόν· ἐπεθύμει δὲ καὶ τεκμηρίω τινὶ βεβαιωτέρῳ πρὸς τὴν εὐαγγελισθεῖσαν ὁδὸν ἐνιδρυθῆναι· οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτῷ συνεπληροῦτο· οἶκαδε γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ διδασκάλου στρεφόμενον καὶ μικρὸν ἐκκλίναντα τῆς ὁδοῦ, παιδίῳ μικρῷ περιτυχεῖν, ᾧ ἰσόβολος ἔγιγ' ἐνάψας (β). καὶ θανατηφόρον ἐκχέας ἰὸν, ἔτι τῷ τόπῳ καὶ αὐτὸς παρῆν· τοῦτο Παντολέων ὡς εἶδε, τῷ δέει μικρὸν ὑπέικων, κρείττονι πάλιν ἐπέστραπτο πρὸς τὸ πτώμα λογισμῶ, τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπιδῶν, καὶ κραυγῆν ἐκ βάθους πρὸς τὸν ὑπερουράνιον ἐκπέψας, ἡσυχῇ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν ἐπεκαλεῖτο, ὡς εἰ ἄξιον αὐτὸν ἡγηται (γ) τῆς εὐαγγελισθείσης σωτηρίας, ἀναστήσεται μὲν τὸ παιδίον, διαρραγῆσεται δὲ τὸ θηρίον· ἅμα δὲ τῆ προσευχῇ, καὶ τὸ παιδίον ἀνίστατο, καὶ τὸ θηρίον διερρήγγυτο.

Ταῦτα τῆς τοῦ μεγαλομάρτυρος πίστεως τὰ προόμια· ταῦτα πρὸ τοῦ Βαπτίσματος· ταῦτα πρὸ τῆς τελειώσεως· εἰ δὲ τὰ προτέλεια τοιαῦτα, τὰ τῆς τελειώσεως (δ) ὅποια; Ἄλλὰ τοῦ τελείου μὲν Θεοῦ καὶ τὰ ἔργα καθάπερ εἶρηται τέλεια, καὶ κρείττον' ἢ κατ' ἰσχύν λόγου τούτων εἶναι τὴν δόξαν, καὶ τὴν αἴνεσιν· ὁ μόντοιγε τούτων ὑπέρτης ἐκ πίστεως προῶν εἰς πίστιν, καὶ τῆς ἀτελεστέρως αὐτίκα τὴν τελειοτάτην ἀλλάξάμενος, τρέχει πρὸς τὸν τῆς αὐτοῦ πίστεως καθηγεμόνα, ἐπιδείκνυσι τὸ θαυμάσιον, ἐξαιτεῖται τὸ Βάπτισμα· καὶ ὁ μὲν οὐκ ἔστι μετ' ὄσης τῆς εὐφροσύνης τὴν νομισμένην αὐτῷ προσήγαγεν ἱεροτελεστῆσαν· ὁ δὲ μετὰ χαρᾶς πλείονος τὴν οὐράνιαν ὑπέδεδεκτο δωρεάν· δοκῶ μοι καὶ πάσας ἐκεῖ τὰς οὐράνιαις δυνάμεις ἀγαλλιασθῆναι, τὸν Πατέρα τῶν φώτων δρώσας υἱὸν ἑαυτῷ φωτὸς μετὰ τινος εἰσποιούμενον ἀρρήτου χαρᾶς· ἐπὶ τὰ δὲ ἡμέρας παρὰ τῷ τετελεκότι μείνας, καὶ τῆ χάριτι στηριχθεῖς, καὶ τοῖς λογίοις καταρτισθεῖς, καὶ τῷ μυστήριῳ τελειωθεῖς, οὕτως ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἡγετο, τοῦ εὐεργέτου τὴν δόξαν τοῖς ἀγνωστοῖς φανερώσων. Καὶ ὡσπερ ὁ Κύριος καὶ Υἱὸς τοῦ πατρικοῦ Πνεύματος πεπληρωμένος, τὸν Πατέρα δοξάσων ἐν αὐτῷ παραγεγόνει, οὕτως ὁ πιστὸς δνωτῶς καὶ φρόνιμος ἰκέτης πλήρης τοῦ Κυρίου Πνεύματος ὢν, τὴν δόξαν ζητῶν ἤλθε τοῦ πέμψαντος αὐτόν· πρῶτον μὲν τὸ οἰκεῖον τραῦμα, οἷα δὴ δοκιμώτατος ἰατρὸς θεραπεύων, τὴν πλάνην κατ' ὀλίγον διωρθοῦτο τὴν

(α) Τὸ Χ. «μεγαλοφυής».

(β) Τὸ Ρ. «ἀνάψας».

(γ) Τὸ Χ. «ἡγείται».

(δ) Τὸ Ρ. «τελειότητος».

πατρικὴν, οὐ σκληρότητι τοῦτον, ἐπιεικεία δὲ μᾶλλον μετιῶν· καὶ πῆ μὲν αἰνιγματωδῶς, πῆ δὲ καὶ σαφῶς τὴν εὐτέλεια τοῦ τῶν εἰδώλων σεβάσματος ἐλέγγων, ἡρέμα τούτων τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης ὑπεδείκνυε τοῦ Χριστοῦ· ἐπεὶ δὲ τὸν νοῦν αὐτῷ ταῖς καθημεριναῖς ὁμιλίαις οὕτως ἐξεκρέμασεν, ὡς μήτε τοῖς θεοῖς ἔτι προσέχειν, μήτε δὲ βεβαίαν κεκτῆσθαι(α) τὴν διαθέσιν εἰς Χριστόν, οὐκ ἠμέλησε τούτου λοιπὸν ἢ ὑπεράγαθος Σοφία· προνοία δὲ κρείττονι τυφλὸς τις ἐξακίνης χειραγωγούμενος, τῷ Παντολέοντι προσήει, καὶ τὴν λώβην ὑπεδείκνυ τῶν ὄψεων, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ θεραπείας μεγάλας κατεδυσώπει τυχεῖν ταῖς φωναῖς· ὁ δὲ καλεῖ μὲν ἐπ' ὄψει τοῦ πατρὸς τὸν τυφλόν, τὸ ὄνομα δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ζωοποιούντος τοὺς νεκροὺς, καὶ τοὺς ἐσκοτισμένους φωτίζοντος ἀδιακρίτως ἐπικαλεσάμενος, καὶ τύπον σταυροῦ κατὰ τῶν πέπτρωμένων πεποιηκῶς ὀφθαλμῶν, παραχρήμα τοῦτον ἔδειξεν ὑγιῆ· καὶ ἀνακαθααρμένης αὐτῷ τῆς ἐπικειμένης ἀχλύος, τηλαυγῶς εἶδεν. Αὕτη γίνεται τῆς τελείας Εὐστοργίου πίστεως ἀφορμή· τοῦτο τὸ θαῦμα καὶ τῷ ἰαθέντι σωτηρίας παραίτιον κρείττονος γεγένηται· ἄμφω γὰρ αὐτοὺς ὁ μεγαλόφρων λαβῶν, πρὸς τὸν ἱερὸν ἔθεε ποιμένα, καὶ τὸ σημεῖον ἐμφανίζει. καὶ τὴν πίστιν θριαμβεύει, καὶ ἐκθύμως αὐτὸν ἱκετεύοντας, τῆς οὐρανίας ἐκεῖνος ἀξιοῖ δωρεᾶς. Τί τοῦτο τῆς ἀκροτάτης πίστεως; τί δὲ τῆς τῶν Ἀποστόλων δυνάμει ὑφέται; χρόνῳ μόνῳ τῆς ἀποστολικῆς οὗτος μεγαλοπρέπειας ἀτολείπεται, τοῖς ἔργοις ἐξισούμενος· καὶ τῷ μὴ σωματικαῖς ὄψεσιν ὀμιληκέναι Χριστῷ, τὸ δὲ οὐχ ὑφείσιν, προσθήκην δὲ μᾶλλον ἔχει μακαρισμοῦ· εἶπερ καὶ ὁ Κύριος τοὺς μὴ ἰδόντας αὐτόν, καὶ ἀληθῶς αὐτῷ πεπιστευκότας ὑπὲρ τοὺς ἑωρακότας ἐμακάρισεν. Ἐντεῦθεν κατευθύνεται μὲν ἡ ὁδὸς τῷ δικαίῳ πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ μαρτυρίου, ἀναλάμπει δὲ λαμπρότερον ἢ τοῦ Χριστοῦ δύναμις ἐν αὐτῷ· πάντα γὰρ ὁ πατήρ τὰ οἰκεία εἰδῶλα καθηρηκῶς, τελεία δὲ πίστει, καὶ γνησίᾳ Χριστῷ προσθέμενος στοργῇ, ταχὺ πρὸς αὐτόν μετέστη· ὁ δὲ τοὺς ἰκέτας μὲν ἠλευθερωκῶς, τὰ προσόντα δὲ πάντα τοῖς πένησιν ἐπιμεμερικῶς, καὶ ὅλον ἑαυτὸν ἀποδούς (β) τῷ Χριστῷ, πάσας νόσους ἀνθρώπων καὶ τὰς ἀνιάτους οὐ χρυσοῦ οὐκ ἀργυρίου, οὐθ' ὅλως μισθοῦ τινος, ἀλλὰ δωρεάν ἐν τῷ ὀνόματι περιοδεύων ἐθεράπευεν Ἰησοῦ. Ἐντεῦθεν τοῖς ἰατροῖς ὁ φθόνος, ἐκ τοῦ φθόνου δὲ τὸ μῖσος, ἐκ τοῦ μίσους δὲ ἡ διαβολή, ἐξ αὐτῆς δὲ ὁ τύραννος ἀναφλεγείς, πρῶτον μὲν τὸν τεθεραπευμένον εἰσκαλεῖ τυφλόν, καὶ τὸν τῆς ἰάσεως αἴτιον, καὶ τὸν τρόπον πυνθάνεται τῆς θεραπείας· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἠρήνισατο, ἀλλ' ὠμολόγησεν ἐκεῖνος ὑπὸ Χριστοῦ μὲν, διὰ τῆς Παντο-

(α) Τὸ Χ. «κεκτῆσθαι δύνασθαι».

(β) Τὸ Χ. «δοῦς».

λέοντος δὲ τεθεραπευθῆναι χειρὸς, τῷ μὲν αὐτίκα ζημίαν ἐπάγει κεφαλικὴν, ἄγεται δὲ λοιπὸν ὁ μακάριος εἰς κρίσιν, καὶ εἰσάγεται οὐχ ὡς κριθησόμενος, ὡς καταδικάσων κατὰ κράτος τὸν πικρὸν ἀνταγωνιστὴν· εἰστῆκει γὰρ τῷ ὀρωμένῳ μὲν κάλλει τῆς ὀψεως τὸ θέατρον ἐκπλήττων, καὶ ὄλον πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφων τοῦ διαβόλου τὸ συνέδριον· τῷ ἀναστῆματι δὲ τῆς ψυχῆς, καὶ τῷ ἀκαταπλήκτῳ τοῦ φρονήματος οὐ Μαξιμιανὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν αὐτῷ πατάσων καὶ θλίβων Σατάν. Πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνος, δεινὸς γὰρ ἦν τις πανούργος, τὸ ἡδυφανὲς τοῦ τρόπου καὶ μειλίχιον οἶόν τινος δέλεαρ προτείνων ἦν τῷ ἀγωνιστῇ. Ἀκήκοα γάρ, ὦ Παντολέον, ἔλεγεν, οὐκ ἀξίας περὶ σοῦ φήμας τῆς τε κατὰ ψυχὴν παιδείας, καὶ τῆς κατὰ τὸ σῶμα παντάπασιν ἀνοικείου ωραιότητος· καὶ γὰρ, ἔφασαν, τὸν μέγαν Ἀσκληπιὸν καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ἡμελῆσθαι παρὰ σοί, ἐπὶ Χριστῷ δ' ἐκείνῳ, τῷ βιοθανεῖ βροτῷ, τὰς τῆς ψυχῆς ἐλπίδας σαλεύοντα, τοὺς τῶν μεγάλων θεραπεύειν θεῶν ὕβριστάς· ἀλλ' ἐγὼ τὴν κατηγορίαν ἀπεσεισάμην ὡς ψευδῆ· οἶδε γὰρ καὶ ὁ παρὰ τῶν ὁμοτέχνων καὶ τῶν γειτόνων φθόνος ἀνάπτειν ἐνίοτε κατὰ τοῦ εὐδοκιμοῦντος τὴν συκοφαντίαν· μὴ γὰρ τὴν ἡμετέραν ἡγνότησας διαθέσειν περὶ σέ; ἢ ἐπελάθου τὴν εὐνοίαν, καὶ ὅσα πρῶην παιδείας τῆς σῆς ἐνεκεν τῷ σῷ παρηγγέλλομεν καθηγεμόνι, ὥστε σε θάπτων ἀσκησάμενον καλῶς τὴν ἰατρικὴν, εἰς τὸ ἡμέτερον στῆναι πρόσωπον. τοῖς πρώτοις τῶν θεραπόντων ἐναριθμούμενον; καὶ νῦν τοῦγε ἐνεκεν προσκέκλησαι, ὥστε καὶ τὴν ὑπονοουμένην κατὰ σοῦ λοιδορίαν ἀπολογίαις εὐλόγοις ἀποτρίψασθαι, καὶ τοῖς μεγίστοις καὶ ζῶσι θεοῖς τὴν ὀφειλομένην ἀποδόντα τιμὴν, τῆς τε παρ' αὐτῶν εὐμενείας, καὶ τῆς ἡμετέρας φιλοφροσύνης κατατρυφᾶν.— Ἀλλὰ πῶς ἂν γνοίημεν, ὦ Βασιλεῦ, ἔφη, τίς ἐστὶν ὁ ζῶν καὶ ἀληθῶς ὢν Θεός, εἰμὴ διὰ πείρας αὐτὸν τὸν νοῦν πληροφοροίημεν; δεῖν γὰρ οἶμαι τὸν συνέσεως μεταποιοῦμενον ἅπαντα μετὰ πληροφορίας δρᾶν, μάλιστα δὲ χρῆναι τὸ σεβαζόμενον ἀσφαλῶς πεπεῖσθαι, ὡς ἐστὶ τῷ ὄντι Θεός; καὶ ὄντως ἀνεκδοιάστως αὐτῷ τὴν προσήκουσαν ἀναφέρειν τιμὴν· ὅσῳ γὰρ μείζων ἐστὶν ἔργων ἀπάντων ἢ περὶ τὸ θεῖον ὁσιότης, τοσοῦτῳ μείζων ὁ κίνδυνος τοῦ ἀληθῶς μὲν Θεοῦ παραμελεῖν, τῷ μὴ ὄντι δὲ καρδίας προσκεῖσθαι διαθέσει· νῦν οὖν, ὦ Βασιλεῦ, ἀμφιβολίας μεταξὺ κειμένης, καὶ σοῦ μὲν τοὺς λεγομένους θεοὺς ὡς ἀληθινοὺς ὑψοῦντος θεοῦ, ἐμοῦ δὲ τὸν Χριστὸν μόνον εἰδότης ὄντα Θεόν, εἰ κελύεις, ἔργῳ καὶ πείρα τὴν ἐν τούτοις ἀλήθειαν ἐπισκεψώμεθα. Τίς οὖν ἡ πείρα; ἐλθέτω τάχος εἰς μέσον παραλυτικός· ἐλθέτωσαν δὲ οἱ Ἰερεῖς, καὶ πάντες οἱ νομιζόμενοι θεραπευταὶ τῶν θεῶν, καὶ ὧδε ἐγὼ τὸν Χριστὸν ἐπικαλούμενος ἔστηκα τὸν ἐμὸν· ἐπικεκληθῶσαν δὲ καὶ αὐτοὶ τοὺς αὐτοὺς θεοὺς πρῶτοι· οὐ τις οὐδὲ τῷ ὀνόματι ὁ ἀρρωστῶν ἰαθεῖ, Θεὸς οὗτος ζῶν,

καὶ μόνος προσκυνητὸς δηλαδὴ. Ἦρσε ταῦτα καὶ τῷ ἀδίκῳ Βασιλεῖ· ἔργον γὰρ τοῦτο τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ σοφίας καὶ δυνάμεως εἰς μεγίστην διατροπὴν τῶν πεπλανημένων· αὐτίκα τοῖνον εἰς μέσον παρήκτο παραλελυμένος ἀνὴρ, ἐπὶ κλίνης ὑπὸ τεττάρων ἐπαιρόμενος, παρήσαν δὲ καὶ τῶν ματαίων θεῶν οἱ Ἰερεῖς· καὶ πάντες, ὃς μὲν τὸν Δία, ὃς δὲ τὸν Ἀπόλλω, ἄλλος τὸν Ἀσκληπιόν, καὶ ἄλλος ἄλλον ἐπέβοᾶτο φωνῇ· ὁ δὲ τὴν αὐτῶν ματαιοπονίαν ἐμειδία ὄρων· ἐπεὶ δὲ ἄλις αὐτοῖς εἶχε τὰ τῆς ματαιότητος, ἀνατείνει τὸ ὄμμα μὲν ὁ μακάριος πρὸς οὐρανόν, τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενον ἐπικαλούμενος τοῦ Πατρός· συνανατείνει δὲ τὴν διάνοιαν, καὶ προσφύεται νοερῶς, εἰ θέμις τοῦτο εἰπεῖν, τῶν ποδῶν ἐπιληγμένος Χριστοῦ· καὶ πρὸς τὸν ἀρρωστον εὐθέως ἐπιστραφεὶς, καὶ τῆς χειρὸς λαβόμενος, ἐν τῷ ὀνόματι, φησὶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνάστηθι, καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου, καὶ ἔσο ὑγιής ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης· ἅμα τοῖνον τῷ τοῦ Ἁγίου παραγγέλματι, παντοδυνάμῳ χειρὶ στηριχθεὶς, καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἀναστὰς, ὦ τοῦ θαύματος! ἐνώπιον πάντων ἀλλόμενος ἀπῆει· τίς οὐκ ἔφριξεν ὄρων ταῦτα; τίς καρδία οὐκ ἠγαλλιάσατο πιστῆ; τίνας τῶν ἀσεβῶν οὐκ ἐπλημμέλησε καὶ κατεθραύσθη ψυχῆ; τοῦτο τὸ ἔργον οὐδὲν τοῦ κατὰ τὸν Ἥλιαν ἀπολείπεται θαύματος· πλὴν ὅτι, ὁ μὲν εἰς ὀλεθρον καὶ τῶν προφητῶν τῆς αἰσχύνης κόλασιν ἐνδίκον τὴν ὑπερφυᾶ κάθοδον ἐχρήσατο τοῦ πυρός, ὁ δὲ τοῦ φιλανθρώπου Πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ πλήρης ὢν, εἰς σωτηρίαν αὐτοῦ τε τοῦ ἰαθέντος καὶ τῶν δι' αὐτοῦ Χριστῷ πεπιστευκότων, τῷ θαύματι τούτῳ συνεχρήσατο. Τοῦτο τῆς ἐν τῷ μεγάλῳ Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃ δυνάμεως τῆς ἐξουσίας εἰπὼν τις ἐνέργημα οὐκ ἂν διαμάρτοι τῆς ἀληθείας· ἢ οὐ τοῖς αὐτοῖς ῥήμασι, τῇ αὐτῇ πίστει κακέινος, καὶ τῷ αὐτῷ Πνεύματι, τὸν ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ καθήμενον καὶ προσαιτουῦντα παραλελυμένον ἀνωρθώσατο, καὶ τῷ Ἰησοῦ ὀνόματι τὰς τε βάσεις αὐτοῦ στερεώσαντες καὶ τὰ σφυρά, οἰκειοὺς βαινὲν ἀφῆκαν ποσὶ; τοῦτο Μαξιμιανὸς ἰδὼν, καταισχυνέται μὲν, καὶ θαυμάζει, καὶ ταρατέται, καὶ σαλεύεται, καὶ τρόμος ἐπελάβετο αὐτόν· μένει γοῦν ὁμοῦ Μαξιμιανός· μικρὸν γὰρ πρὸς τοὺς αὐτοῦ διαστάσας θεοὺς, ἀνανήφει πάλιν ἀπὸ τῆς σώφρονος ἐκστάσεως, καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν αὐτοῦ λύτταν ἀκράτεστον ἐκφέρεται καὶ πλανᾶται, ὡς οὐ τῇ Χριστοῦ δυνάμει, ἀλλὰ τῇ τῶν αὐτοῦ θεῶν ὁ παράλυτος ἐστερεώθη· διὰ τοι τοῦτο πάλιν ἐπ' ἀγῶνας μείζους τὸν κράτιστον ἀγωνιστὴν ἐκάλει· ἔδει γὰρ τὸν μὲν διὰ πάσης καταισχυνοῦσθαι πείρας, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ μείναντα καταθραυσθῆναι Σατάν· τὸν δὲ διὰ πάσης βασάνου νικήσαντα στεφανωθῆναι, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ κηρυττόμενον μεγαλυνοῦσθαι Χριστόν· αὐθὺς γοῦν τὸν ἀγῶνα λαμπρότερον ἀνανοούμενον, οἰκτεῖρον, ἔφη, Παντολέον, τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ ἐπανθοῦν σοὶ καλλος τῆς νεότητος καὶ μὴ ἐνιδρυθῆναι θελήσης τῇ ματαίᾳ πεισμονῇ ταύτῃ, ἀλλὰ

προσελθών, ἐξευμένισαι τοὺς θεοὺς τιμαῖς καὶ σπονδαῖς, ἵνα σοὶ καὶ παρ' ἡμῶν μεγάλα προστεθῶσι δωρεαὶ καὶ τιμαί, τοῦτο σαφῶς εἰδῶς, ὡς ἀπειθούντι, βάσανοι μὲν δρυμῆται, καὶ χαλεπαὶ καὶ δειναὶ, θάνατος δὲ ὁ οἰκτιστός ἀπόκειται σοὶ. Ἄλλ' οὐκ ἀνηλεῶς, ὦ Μαξιμιανέ, φησί, περὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν διακείμενος, εἰς τοὺς δε τοὺς πόρους ἑμαυτὸν καθῆκα· οὐδὲ γὰρ οὕτω τοῦ σώφρονος ἀπώλισθον λογισμοῦ, ὡς τὸ χεῖρον τοῦ κρείττονος, ἢ τὸν θάνατον τῆς ζωῆς προτιμᾶν· οἶδα δὲ, καὶ σαφῶς οἶδα, ὡς ἐν μὲν τοῖς παρ' ἡμῶν προτεινομένοις θανάτοις (α) ἢ ἀληθῆς καὶ διηνεκῆς ἐγκέκρυπται ζωὴ καὶ χαρὰ. ἐν ταῖς φιλοτιμίαις δὲ καὶ δωρεαῖς, αἰώνιος θάνατος, καὶ ἢ τοῖς ἀσεβέσιν ὀφειλομένη παρεδρεύει τιμωρία, ὅτι διὰ τῶν θλίψεων μὲν ἡμῖν, καὶ τῶν τοῦ σώματος δυσχερῶν ἢ πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰσόδος παρασκευάζεται· διὰ τῆς παρ' ἡμῖν δὲ τρυφῆς, καὶ ὀλιγοχρονίου ἀπολαύσεως ἢ πρὸς τὸν ἄδην, καὶ τοὺς ἐκεῖ κολαζομένους δαίμονας, οὓς ἡμεῖς ὡς θεοὺς πλανώμενοι σέβεσθε, διανοίγεται καταγωγὴ· ὅσῳ οὖν πλείω καὶ δεινότερα κατὰ τοῦ ἡμετέρου σώματος ἐπινοήσεις, τοσούτῳ μᾶλλον εὐεργετήσεις τὴν ψυχὴν, καὶ μὴ βουλόμενος, τὰς καλλίστας αὐτῇ παρὰ τῷ ἐπουρανίῳ Βασιλεῖ προξενήσεις δωρεὰς καὶ τιμὰς.

Ταῦτα οὖν εἰδῶς, καὶ τὴν ἡμετέραν γνώμην ἐν τούτοις ἀσφαλῶς μένουσαν ἐξεπιστάμενος· πρόσθε, εἰ βούλει καὶ ἄλλην πειρὰν λαβεῖν, τῆς ἐν ἐμοὶ κεκρυμμένης ἰσχύος Χριστοῦ· τούτων εἰρημένων οὐκέτι καθεκτός ὁ χαλεπὸς τύραννος ἐκεῖνος ἦν· οὐκέτι κατασχεῖν ἑαυτὸν τῆς ὀργῆς οἶός τε ἦν, πᾶσαν δὲ τὴν ἐνδομυχοῦσαν αὐτῷ πρὸς μαιφονίαν κακομηχανίαν ἐνδοθεν ἀνακινῶν, καὶ πᾶσαν δὲ τὴν ὑπηρετουμένην αὐτῷ τάξιν ἐξωθεν βοᾷς ἀτάκτοις θράπτων καὶ θορυβῶν· τοιοῦτος γὰρ ὁ τοῦ Διαβόλου ζῆλος, μίαν ἑαυτοῦ μόνην ἠγούμενος παραψυχὴν, τὸν θάνατον τοῦ ζηλουμένου· πάσῃ μηχανῇ καὶ ἰσχύϊ πρὸς φόνον τοῦ Παντολέοντος ὠτρύνετο. Τίς οὐκ ἐφρίξεν ἐκεῖ Βασιλέα θυμούμενον ὄρων; ἄρχοντας τε καὶ δορυφόρους πάντας συμμεινομένους αὐτῷ, δημίους πρὸς φόνον ἐξοπλιζομένους, μαχαίρας ἀκονουμένας, πῦρ ὑφαπτόμενον, λέβητας ζέοντας, μόλυβδον ἀναλυόμενον, τροχοὺς παρασκευαζομένους, θήρας ἀγρίου εὐτρεπιζομένους, καὶ γῆν καὶ θάλατταν καὶ πᾶν ὄργανον στρεβλωτήριον καὶ πᾶν τιμωρίας εἶδος καθ' ἑνὸς νεανίου κομιδῆ καὶ ἀπαλοῦ τὴν ἕξιν τοῦ σώματος ἐπινοούμενα καὶ ἐπαπειλούμενα; ἀρ' οὐκ ἐδείσατε καὶ αὐτοὶ περὶ τοῦ πρὸς ταῦτα πάντα διαγωνιεῖσθαι παρασκευασμένου; Ἄλλὰ θαρσεῖτε, οὐ γὰρ κατ' ἀνδρὸς φιλοῦ μᾶλλον, ἢ κατὰ Χριστοῦ ὁ ἀγών· ὅς οὐ δι' ἑαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν οἰκείων αὐτοῦ πάντων

(α) Τὸ Χ. «θανάτοις καὶ θανατοῖς».

νενίκηκε τὸν κόσμον, καὶ αἰεὶ νικᾷ· οὗτος οὐχ ἐνὶ τρόπῳ τὸ πανσθενὲς τῆς δυνάμεως ἐνδείκνυται, ἀλλὰ καὶ ταῖς κατὰ τῶν στοιχείων καινοτομίαις ἐνδοξάζεται, καὶ μάρτυς Ἡλίας τε καὶ Μωϋσῆς· ἀλλὰ καὶ ταῖς κατ' ἐχθρῶν νίκαις ὑψοῦται καὶ τροπαιοφορίας, καὶ μάρτυς Ἰησοῦς, καὶ Δαβὶδ ὑπερον· ὁ αὐτὸς καὶ ταῖς ὑπὲρ ἀνθρώπων εὐεργεσίαις τέρπεται μάλιστα καὶ μεγαλύνεται, καὶ μάρτυρες οἱ Ἀπόστολοι· καὶ πρὸ αὐτῶν αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ τῶν θαυμασίων Θεός, ὅλην αὐτοῦ τὴν μετὰ τῶν ἀνθρώπων συναναστροφὴν ὑπόθεσιν εὐεργεσίας ἐνστησάμενος· οὗτος καὶ ταῖς τῶν ἀθλοφόρων νίκαις ἐπαγάζεται, καὶ τοῖς αὐτῶν μέλεσιν ὡς οἰκείους χρώμενος, καὶ συναγωνιζόμενος διὰ τὸ τῆς προαιρέσεως γνήσιον, καὶ τὴν τῆς καρδίας αὐτῶν ἐτοιμασίαν τροπαιοῦχος αὐτοῦς καὶ στεφανηφόρους ἀποτελεῖ νικητὰς· ὁ αὐτὸς καὶ τῷ νῦν ἐπαινομένῳ, ἐν αὐτῷ προκείμενον ἀγῶνα συνεισιῶν, καὶ ἀοράτῳ δυνάμει τούτῳ συναγωνιζόμενος, καὶ πάσης ὑπέρτερον ἀποδεικνύς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μηχανῆς, ἐν αὐτῷ μεγαλοπρεπέστατα δεδόξασται· ἀλλὰ καλὸν οὐκ εἶη κατ' εἶδος ἐκάστην βάσανον ὑπομνησαί τῷ λόγῳ δι' ἐπιτομῆς, ὡς ἂν καὶ τοῦ ἀγωνιστοῦ τὴν περὶ (α) πάντα γενναιότητα καὶ εὐστάθειαν, πολλῶν δὲ πλεον τοῦ ὑπερμαχοῦντος Θεοῦ, τὴν παντοδύναμον αἰνέσωμεν δεξιᾶν.

Πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ ξύλου κρεμασθῆναι, καὶ σιδηροῖς ὄνυξι ξεσθῆναι, εἶτα λαμπάδας αὐτοῦ ταῖς πλευραῖς προσέταξε προσενεχθῆναι· ἐπὶ πολὺ δὲ τιμωρούμενῳ, καὶ ἐκτενῶς τὸ ὄμμα πρὸς Κύριον ἐκτεταμένῳ καὶ τὴν ἄνωθεν ἐπικαλούμενῳ ροπήν, ἀθρόως αὐτῷ παρέστη Χριστὸς, Ἐρμολάου τὸ εἶδος ἐνδύς· παρέστη, τὸν μὲν θάρρος ἀναπιμπλῶν, καὶ τοὺς τοῦ σώματος μώλωπας ἰώμενος, τὸ δὲ πῦρ σβεννύων, καὶ τοὺς δημίους παραλύων· Γοητεῖαν δὲ τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια ὁ ἀληθῆς γόης Μαξιμιανὸς ὑπονοῶν, ἠγωνίζετο νικᾶν· ὅθεν λέβητα σιδηροῦν μέγαν κελεύει παραχθῆναι, ἐμβληθῆναι δὲ μόλυβδον, καὶ τοῦτον πολλῶν κατακαυθῆναι (β) πυρὶ· βράζοντι δὲ ἐνθεῖναι τὸν ἀθλητὴν ἐν αὐτῷ· προσευχομένῳ τοίνυν πάλιν ὁ Κύριος τῷ αὐτῷ σχήματι παρίσταται, καὶ τῆς χειρὸς τούτου λαβόμενος, εὐθύμως συνεισῆει τί οὖν; τὸ πῦρ ἐσδέσθη (γ) εὐθύς, καὶ ὁ μόλυβδος ἐπάγη· ὁ δὲ ἀπήμαντος ἐστὼς, λαμπρᾶ τῇ φωνῇ ἐξωμολογεῖτο τῷ Σωτήρι· διαπορεῖται τούτοις ὁ τύραννος, καὶ ποῖῳ τρόπῳ περιέσται τοῦ Παντολέοντος διεσκοπεῖτο· ὑποβληθεὶς οὖν, λίθον μὲν μέγαν κατὰ τοῦ τραχήλου δεσμεῖν, κατὰ τοῦ πελάγους δὲ τοῦτον ἀκοντίζειν παραγγέλλει· ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἐγκατέλειπεν αὐτὸν ὁ Κύριος· τὸν

(α) Τὸ Ρ. ἔχει «πρὸς».

(β) Τὸ Χ. «κατακαῖναι».

(γ) Τὸ Χ. «ἄσθη».

αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπιφανείς, τὸν λίθον μὲν οἶα φύλλον ἐπιπολάζειν τὰς ὕδας προσέταξε, τὸν αὐτοῦ δὲ δέσμιον χειραγωγῶν, ὡς τῆς ὑπερφυοῦς ἐκείνης καὶ ξένης ὁδηγίας! σωζόμενον κατήγεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ὡς τῶν θαυμασιῶν! ὡς τῶν καινοπρεπῶν τεράτων! Πέτρος μὲν ἐκεῖνος ὁ κορυφαῖος τῶν Ἰησοῦ Μαθητῶν, τὸν Κύριον καὶ διδάσκαλον ἐπὶ τῶν ὕδατων πεζεύοντά ποτε θεασάμενος, καὶ παρακαλέσας πρὸς αὐτὸν ἔλθειν καὶ ἐπιτραπίς, μόλις οὕτω κατετόλμησε τῆς ὑγρᾶς, ἵνα καὶ τὸν δισταγμὸν καὶ τὸν διὰ τούτου φόβον παρῶ.

Σὺ δὲ, ὦ τρισμακάριστε καὶ θαυμασιώτατε (α) τῶν ἀθλοφόρων, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ πελάγους αὐτὸς ὡς ἐπὶ ξηρᾶς ἀδιστακτως καὶ ἀτρόως περιπατεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸν προσδεδεμένον σοι βαρὺν λίθον, οἶα πτερόν ὄρνιθος ἐπισυρόμενος, οὐ τοῖς τότε μόνον ἀπίστοις καὶ ἀσεβεστάτοις τοῦ Χριστοῦ σου τὴν δύναμιν παρέδειξας, ἀλλὰ καὶ πάσαις ἐξῆς γενεαῖς τῶν ἀνθρώπων τῆς τε παντοδυναμοῦ δεξιᾶς καὶ τῆς σῆς μαρτύριον πίστεως τὸν λίθον ἐκεῖνον ἀνεστήλωσας. Τούτοις ὁ ἀνήμερος θῆρ ἐκεῖνος ὑπερβαλλόντως κατανικηθεὶς, θῆρας ἀγρίους πολλοὺς καὶ δεινοὺς κατὰ τοῦ ἀθλοφόρου συναγεῖρει· ἀλλὰ καὶ οὕτως, αὐτοῦ μὲν ἡ ἡττα λαμπρὰ, τοῦ Χριστοῦ δὲ καὶ τῆς τοῦ Ἁγίου πίστεως ἡ νίκη περιφανεστάτη ἐνδείκνυται καὶ λαμπροτάτη· καὶ γὰρ ὁ τῆς θαλάσσης τῆς οἰκείας ὑσεως ἐνδεδειγμένος ἐπιλάθεται, καὶ σωματῶν ἀντιτυπίαν καὶ βαρύτητα ἀκατάποτον ἐπὶ τῶν αὐτῆς νώτων ὀχεῖν, ἢ ὁ τοῖς κατὰ τὸν μέγαν ἐκεῖνον Δανιὴλ πάλαι λέουσιν ἐμφράξας τὰ χάρματα, ὥστε τῶν προφητικῶν μὴ θίγειν σαρκῶν, οὕτω καὶ νῦν τὰς κατὰ τοῦ μάρτυρος ἐπέσχε τῶν ἀτιθάστων ὁρμάς, μᾶλλον δὲ οὐ τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἀγριότητα μόνον ἐπιβάσειεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἑλεγξιν πλείω τῆς τῶν ἀνθρώπων θηριωδίας καὶ ὠμότητος, φιλοστοργίαν τινὰ τούτοις ἐπὶ τοσοῦτον ὑπὲρ τοῦ οἰκείου θεράποντος ἀνίησιν, ὥστε περιπαθῶς αὐτῷ προσιέναι καὶ προσκυνεῖν, καὶ ποῖον πρῶτον (β) τοὺς αὐτοῦ πόδας ἀσπάζεσθαι διαμιλλᾶσθαι πρὸς ἄλληλα καὶ φιλονικεῖν. Τίς οὖν οὐκ ἐξεπλάγη τὸ μέγα τοῦτο θεώμενος θέαμα; τίνας οὐκ ἐτάκησαν ἐνδοθεν φρένες; τίνας οὐκ ἐξέστη καρδιά, λέοντας ὁμοῦ καὶ παρδάλεις ὄρωντος καὶ ἄρκτους πίπτοντας ἐπὶ γῆς, καὶ πόδας ἱεροῦ παιδὸς περιλείχοντας; τίς οὕτως ἰδὼν, ἐν μεγάλῃ τῆς φωνῆς τὸν Χριστὸν ἀνύμνει, «τὸν ποιῶντα μεγάλα τε καὶ ἀνεξιχνίαστα, ἐνδοξά τε καὶ ἐξαισία, κατὰ τὸ λόγιον, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς»; ἀλλ' οὐδὲν τούτων εἰς αἰσθησὶν ἤγε Μαξίμιανόν, ζήλω δὲ πυρπολούμενος μανικῶ, τὰ τε θηρία, τὰ τε τῶν πιστευόντων πλήθη μαχαίραις ἐξεκέντησε· ψυχὴ

(α) Λεῖπει ἐκ τοῦ Ρ. τὸ «καὶ θαυμασιώτατε».

(β) Τὸ Ρ. «τρόπον».

γὰρ ὑπερβαλλόντως Θεοῦ ἀποστατήσασα, καὶ εἰς ἔσχατον ἀπονοίας τῆς ἀκρας ὑπερηφανίας καταντήσασα, ἀνίατα λοιπὸν ἀσεβεῖ, καὶ ἀναξία μετανόιας καὶ σωτηρίας γενομένη, εἰς ἔσχατην θανάτου καὶ ἀπωλείας παρασκευάζεται καταστροφῇ. Ἐντεῦθεν καθιεργνυται μὲν ὁ μακάριος ἐν εἰρηκτῇ, τροχὸς δὲ αὐτῷ παμμεγέθης ἐτοιμάζεται· ἐπεὶ δ' οὖν τὸ μηχανήμα κατέστη, εἰς τὸ θέατρον τοῦτον ἀνάγουσι, τὴν τε ἑαυτῶν ὕβριν καὶ τὴν δόξαν θεατριζόντες τοῦ Χριστοῦ· ὡς μόνον γὰρ τῷ μαγγάνῳ τὸν δικαίον προσδεδεκότες ἐπικατακυλίειν ἐπειρώντο, λύεται μὲν ἐξαπίνης ὁ ἅγιος, καὶ ἀοράτῳ τοῦ Ἱεραγίου σώζεται δεξιᾶ, κατακυλισθεὶς δὲ ὁ τροχὸς, τοὺς περὶ αὐτὸν διαπονομένους πάντας ἀνείλεν ἀσεβεῖς· οὕτω γινώσκεται Κύριος κρίματα ποιῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν συλλαμβάνων τοὺς ἀμαρτωλοὺς· καὶ τὸν ὀρύσσοντα μὲν τῷ πλησίον βόθρον, ἐμβάλλειν οἶδεν εἰς αὐτὸν, ρύεσθαι δὲ ἐκ τοῦ πειρασμοῦ εὐσεβεῖς. Ἐντεῦθεν καὶ τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν Ἑρμῆλον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ Ἑρμιππὸν τέφημι καὶ Ἑρμοκράτην, γνωστά γίνεται τῷ Μαξίμιανῳ, οὗς μεταστειλάμενος ἐκεῖνος ἐπέειλεν, ὡς τῆς ἀνοησίας! Θεοῦ μὲν ζῶντος ἀποστατεῖν, ξοάνοις δὲ νεκροῖς προστίθεσθαι· τῶν δὲ μόνον εἶδέναι Θεὸν ἀνωμολογηκότων τὸν Χριστὸν, ἄλλον δὲ μήτ' εἶναι, μήτε καταδέχεσθαι προσκυνεῖν διισχυριζόμενων, τοὺς μὲν ἐπὶ πλεον ὁ ἐναγῆς τιμωρησάμενος, πρῶτους διὰ ξίφους ἀνέμψε τῷ Χριστῷ (α) μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ἱερομάρτυρα τοῦ Θεοῦ παῖδα μετακαλεσάμενος, καὶ πολλὰς μὲν κολακίας καὶ ὑποσχέσεις δωρεῶν, (β) πολλὰς δὲ ἀπειλαῖς ἐκλύειν αὐτοῦ τὸν τόνον καὶ ἐκμοχλεύειν μηχανώμενος, ἐπειδὴ πανταχόθεν ἀνένδοτον καὶ πέτρας αὐτὸν κραταιότερον ἑώρα, μᾶστιξιν ἐντόνως κατακισσάμενος, κεφαλικὴν ἀποφάνεται τιμωρίαν κατ' αὐτοῦ.

Τοῖνον λαβὼν τὴν ἀπόφασιν ὁ ἀθλοφόρος, καὶ ἀπάτου μὲν χαρᾶς τὴν ψυχὴν, αἰνέσεως δὲ Θεοῦ τὸ στόμα πλησθεὶς, εἰς τὸν προκειμένον αὐτῷ τῆς ἀθλήσεως ἐξήει τόπον· οὐ γενόμενος, θαυματουργεῖ τῶν προτέρων οὐκ ἔλαττον· παῖει μὲν γὰρ αὐτὸν εἰς τῶν δημίων τῷ ξίφει κατὰ τοῦ τραχήλου, ἀντέστραπτε δὲ τὸ σιδήριον, ἥμισυ τούτου προσαφάμενον. Τί οὖν; τρόμος λαμβάνει τοὺς φονευτὰς, πιστεύουσιν αὐτίκα Χριστῷ, προσπίπτουσι τῷ παιδί τοῦ Θεοῦ, ἄφεισιν αἰτοῦντες τῆς τόλμης τῆς εἰς αὐτὸν· καὶ ὡς ἐτοιμῶς ἀφίησι· καὶ οὐκ αὐτὸς συγχωρεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ Χριστοῦ τούτοις συγχώρησιν ἐξαιτεῖται, καὶ οὐ περὶ αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου ψυχῆς τε καὶ σώματος σωτηρίαν ἐξαιτεῖ· ἀλλὰ καὶ θεόθεν ῥηγγυμένης πρὸς αὐτὸν ἀκούει φωνῆς, καὶ τῶν αἰ-

(α) Τὸ Χ. αὐτῷ Θεῷ.

(β) Ἐλλείπει ἐκ τοῦ Ρ. τὸ «καὶ πολλὰς μὲν κολακίας καὶ ὑποσχέσεις δωρεῶν».

τουμένων τὴν πλήρωσιν εὐαγγελίζεται. Ναὶ δὴ καὶ τοῦ φιλανθρώπου τῆς ψυχῆς τρόπον, καὶ τῆς ἐλεήμονος περὶ πάντα διαθέσεως, οἷόν τι γέρας ἐξαιρετόν, τὴν μεγαλοπρεπῆ τοῦ ὀνόματος ἄνωθεν εἴληφεν ἀμοιβὴν· καὶ τὸ μηκέτι Παντολέοντα τοῦτον, θεωνυμικῶς δὲ Παντελεήμονα πρὸς πάντων ὀνομασθῆναι χρηματίζεται· καὶ οὕτως ἀποτεμένεται μὲν τὴν ἱερὰν κεφαλὴν, γάλα δὲ ἀντὶ αἵματος ἐρρυηκέναι φασίν· ἔνδειξις, οἶμαι, τοῦτο καθαρότητος τῆς αὐτοῦ, καὶ ζωοφανεῖας τῆς ψυχῆς· καὶ ἱερούργεται μὲν ἐντεσθεν τὸ πανάγιον σῶμα πυρὶ, ἢ παντελεήμων δὲ καὶ τρισολβία ψυχῆ, τῶν οὐρανίων ἀναπεπταμένων πυλῶν, πάσης δὲ χοροστασίας Ἀγγέλων, πάσης δυνάμεως καὶ ταξιαρχίας νεερᾶς καὶ ὑπερκοσμίου προηγουμένων, ἐπομένων, δορυφορούντων, ὑμνούντων τε καὶ χορευόντων ἀπάντων, καὶ ὑπερφυῶς εὐφραϊνομένων, καὶ τὴν πρὸς τὸν Πατέρα τῶν φώτων εἰσόδον ὁδοποιούντων καὶ δεξιουμένων, αὕτη χαρίεσσα, ἔστεσιν ἀνωμένη καὶ δεδοξασμένη τῶ νικοποιῶ καὶ βραβευτῆ παρέστη Χριστῶ. Τοιγαροῦν προσαγορεύω σε τὴν ἡγαπημένην τῶ ὄντως ἀγαπητῶ κεφαλῆν.

Χαῖρε τέκνον Θεοῦ Πατρὸς ἀμώμητον καὶ ἀμίαντον, μάρτυς Ἰησοῦ Χριστοῦ, γλυκύτατε (α), σοφώτατε καὶ πιστότατε, θεράπων τοῦ Παρακλήτου δραστηκώτατε καὶ θερμώτατε. Χαίροις τὸ ἥδυσμα καὶ ἀγλαίσμα τῶν θείων νόων, ὁ φίλτατος τοῖς Ἀποστόλοις καὶ τοῖς Ἁγίοις, αἰδεσιμώτατος Προφήταις.— Ὁ τοῖς ἀκροτατοῖς καὶ πρώτοις τῶν Ἀθλοφόρων ἰσοστάσιος, ὃς οὔτε τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὔτε σημεῖοις θεοῖς καὶ τέρασι, τὰ δευτερεῖά τινος ἀπενεγκάμενος. Χαῖρε, ὅτι μόνος ἐκ πάντων Ἁγίων (β) ἐτιμήθης τῇ θεωνυμίᾳ· μόνος παντελεήμων κατὰ φύσιν ὁ ὑμνούμενος Ἀγαθός, (γ) μόνος Παντελεήμων κατὰ μετουσίαν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν δηλαδὴ τῆς μιμήσεως πρὸς τοῦ φύσει παντελεήμονος ἀνηγορεύθης. Χαῖρε, ὅτι νενίκηκας τὸν κόσμον ἐν τῶ Χριστῶ, σίδηρον ἡμβλυνας, πῦρ ἐμάρανας, θάλασσαν ὑπέταξας, θῆρας ἡμέρωσας, τροχὸν ἐξουδένωσας, καὶ πᾶσαν τοῦ τυράννου κατήργησας μηχανήν· καὶ νῦν στεφανίτης παριστάμενος ἐν οὐρανοῖς τῶ Χριστῶ, μνήσθητι κάμου δέομαί σου καὶ ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι πᾶσαν νόσον ψυχῆς ὁμοῦ καὶ σώματος, περιελε τὸν ὄνειδισμόν, περιελε τὸ σκότος ἡμῶν, ὡς τοῦ μεγάλου καὶ ἀληθινοῦ καὶ πρώτου φωτὸς ἔγγονος πεφηνῶς ἐν αὐτῶ Χριστῶ Ἰησοῦ τῶ Κυρίῳ ἡμῶν (δ)· Ὡς πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, ἅμα τῶ Πατρὶ καὶ τῶ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· Ἀμήν.

(α) Ἐλλείπει ἐκ τοῦ X. «γλυκύτατε». (β) Τὸ P «ἀπάντων τῶν ἁγίων».

(γ) Ἐλλείπουν ἐκ τοῦ P. τὰ ἀπὸ τοῦ «μόνος ἐκ πάντων» μέχρι τοῦ «ἀγαθός».

(δ) Τὸ P. «τῶ Χριστῶ Κυρίῳ ἡμῶν».

ΕΤΕΡΟΝ ΕΓΚΩΜΙΟΝ

εἰς τὸν ἅγιον

ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ.

Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσχετε
ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.
(Ἰωάν. Κεφ. ΙΕ'. 18).

Καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα τὰ αἷτια, ὅπου στενοχωροῦν τὴν καρδίαν μου, παρακινοῦν τὴν γλῶσσαν νὰ τιμήσω τὸν Παντελεήμονα καὶ μὲ φιλοῦς λέγουσ· αὐτόν, ὅπου ἐτίμησεν ἡ ἅγια Τριάς, ἐδόξαταν οἱ Ἄγγελοι, ἐστεφάνωσεν ὁλος ὁ οὐρανός· ὡσάν ὅπου ἐστάθη τὸ καύχημα τῶν Μαρτύρων, ὁ διαφεντευτῆς τῆς ὁδοδοξίας, ἡ παρηγορία καὶ ἀναψυχὴ τῶν τότε καὶ νῦν Χριστιανῶν. Πολλὰ, λέγω, μοῦ βιάζουσι τὴν γλῶτταν νὰ κινηθῆ εἰς τὴν ἐσπέρην τοῦ τοιοῦτου μάρτυρος, καὶ τῆς νεότητός του τὸ ἄνθος, τὸ ὅποσον δὲν ἐψήφισε, καὶ τὰ φρικτὰ καὶ πολλὰ μαρτύρια ὅπου ὑπέμεινε, καὶ ἡ ἀνυπόφορος ἀγριότης τοῦ τυράννου ἐκείνου, μὲ τὸν ὅποσον ἀντιπάλευε. Μιμεῖται τὰ τέσσερα ἐκεῖνα ζῶα ὅπου εἶδεν Ἰεζεκιήλ (Κεφ. Α'), τῶν ὁπίων αἰ πτέρυγες ἦσαν ἐκτεταμέναι εἰς τὰ ἄνω· τύπος τῶν μαρτυρικῶν ἀνδραγαθημάτων αἰ πτέρυγες· ἄνω βλέπουσιν, ὅτι εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ αὐτὰς πέτονται, ἀπὸ τὸν ὅποσον οὐρανὸν καὶ λαμβάνουσι τὸν ἔπαινον. Ἦκουσε τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ οὗτος ὁ Μάρτυς, ὅπου ἐπρόσταξε τὸ θυσιαστήριόν του νὰ οἰκοδομηθῆ μὲ πέτρας ἀπελεκήτους, «οὐκ ἐπιβαλεῖς ἐπ' αὐτῶ σίδηρον, λίθους ὀλοκλήρους οἰκοδομήσεις». Θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ οἱ μάρτυρες, τὰ ἔργα, τὰ μαρτύρια, τὰ ἀνδραγαθήματα· οἱ λίθοι τοῦ μυστικοῦ τούτου θυσιαστηρίου δὲν χρειάζονται ρητορικὸν κάλαμον νὰ ἐγγίξῃ ἐπάνω τους· αὐτοφυῆ, καθὼς ἐγιναν, οὕτω θέλουσι νὰ εὐρίσκωνται. Τὰ ἐπίπλαστα νενοθευμένον ἔχουσι τὸ κάλλος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὄχι εἰς τὸν Θεὸν φαίνονται εὐμρφα· κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν πρόσωπον γλύφονται οἱ λίθοι τῶν τάφων, ἔσωθεν εἶναι ἀπελέκητοι, ἀχρεῖοι, ὅτι καὶ ὅστέα γυμνὰ περικλείουσιν ἀνθρώπων οὐτιδανῶν διὰ τοῦτο ἄς μὴν ἐγγίξῃ σίδηρος, καὶ ὁ Θεὸς προστάζει, καὶ μάρτυρες δὲν τὸ θέλουσιν. Εὐγλωττία καὶ ἐξωτερικὸς ἔπαινος εἰς τὰ ὑπερφυῆ ἔργα,

τῶν Μαρτύρων δὲν χρειάζονται, μόνη ἡ ἄκτιστος Σοφία εἶναι ἀρκετὴ νὰ τιμήσῃ τοιοῦτους πιστοὺς δούλους· περιττὸς ὁ ἔπαινος τῶν συνδούλων μεγάλου τοῦτο ἐμπόδιον διὰ νὰ κλείσῃ τὸ στόμα καθενὸς, ὅμως τολμηρὸν ἢ ἀγάπη, ἀπόκοτον ἢ εὐλάβεια· καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι παραδόξον νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς μίαν ψιλὴν διήγησιν τῶν μεγάλων ἀνδραγαθημάτων τούτου τοῦ Μάρτυρος, καὶ μάλιστα ὅπου ἠξεύρω, ὅτι οὐδὲ τὸ πλάτος τούτου τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ κάλλος δὲν σμικρύνεται, ἀνίσως καὶ παραμικρὸν χέρι τὸ περιγράψῃ ἐπάνω εἰς ἓνα χαρτί. Οἱ πολῦτιμοι λίθοι δὲν μεταβάλλονται εἰς μόλυβδον, τριβόμενοι ἀπὸ χέρι ἐνὸς ἀχρείου τεχνίτου, οὐδὲ ἡ θάλασσα ἀποστρέφεται τὸ μικρὸν δόσιμον τῶν ποταμῶν· τὸ γνωρίζω πῶς ὅλοι οἱ κάλαμοι δὲν εἶναι ἐπιτήδειοι νὰ ζωγραφίζουσι Ἀλεξάνδρους, ὅμως εἶδα ἐπάνω εἰς λίθον μικρὸν δακτυλίδιον σώματα γιγάντων γεγραμμένα. Ἠξεύρω πῶς εἶναι τολμηρὸν, πῶς μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ βλέπῃ τινὰς τὸν Ἥλιον, μόνον τοῦτο οὐδὲ τὸ μικρὸν σκότος, οὔτε τὸ λεπτὸν σύννεφον, οὐδὲ τὰς ἀναθυμιάσεις ἀποστρέφεται ὁ αὐτὸς Ἥλιος· ὡς ὅπου τοῦ δίδου ἀφορμὴν νὰ γνωρίζουσι οἱ ἄνθρωποι τὴν λαμπρότητα τῶν ἀκτίνων τοῦ περισσότερον, ὄχι περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου εἶναι. ἀλλ' ἀπ' ἐκεῖνο ὅπου δὲν δύνανται νὰ γνωρίζουσι. Λοιπὸν μιμοῦμαι καγὼ σήμερον τὸν ἄερα, ὅπου δὲν κρύπτει τὸ φῶς ὅπου τὸ χαρίζει ὁ Ἥλιος, ἀλλὰ τὸ διασπέρνει εἰς τὴν γῆν· ἀποτολμῶ νὰ φανερώσω τὸν ἔλεον καὶ τὴν χάριν τούτου τοῦ πάντας ἐλεοῦντος, καὶ ζῶντος καὶ μετὰ θάνατον. Ἀνίσως καὶ ἦτον συγχωρημένον νὰ στολίσω μὲ ἐξωτερικοὺς ἐπαίνοους ἐκείνους ὅπου στολιζοῦσι τὰ προαιρετικά καὶ ἰδικὰ τους ἔργα, ἤθελα εἰπῆ σήμερον καὶ διὰ τοῦτον τὸν Μεγαλομάρτυρα, πῶς ὄχι μόνον τὰ ἔργα του εἶναι ἀξιεπαινα, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρὶς ἀξιοθαύμαστος. Καὶ τίς δὲν ἠξεύρει, ὅτι ἡ Νικομηθεὶς ἐστάθη ἡ πρώτη πόλις ἀνάμεσα εἰς τὰς ἄλλας, ὅπου καυχᾶται καὶ σεμνύνεται ἡ Βιθυνία; τίς δὲν τὸ ἤκουσεν, ὅτι αὐτὴν τὴν πόλιν ὄχι μόνον ἐστόλισε μὲ εὐκρασίαν ἀέρος ἢ φύσις, μὲ λιμένας λαμπροὺς, μὲ πλουσιότητα τῶν ἀναγκαίων, καὶ μὲ ὄσσην ἄλλην καρποφορίαν καυχᾶται ὁ Νεῖλος πῶς στολιζέει τὴν Αἴγυπτον; ἀλλὰ καὶ οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς αὐτὴν ἐδιάλεξαν διὰ θρόνον τῆς ἰδικῆς των μεγαλειότητος·—ἐξωτερικὰ ταῦτα τὰ προτερήματα τῆς Νικομηθεῖας·—τὸ μεγαλύτερον, διὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἦναι περιβόητος, εἶναι τοῦτο, πῶς ἐστάθη μήτηρ τῶν Μαρτύρων, καὶ ἐγέννησε πολλοὺς, καὶ ἀκόμη ἔχει ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς ὡς θησαυροὺς. Ὅθεν θέλεις ἰδῆ τὸ πρόσωπόν τῆς ὅπου νὰ λάμπῃ ὄχι ἀπὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐπίπλαστον κάλλος, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ αἷμα τῶν Μαρτύρων, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαινετῆ, ὄχι ἀπὸ γλώσσας ρητόρων, ὅπου διὰ φιλοπροσωπίαν κρύπτουν πολλάκις τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐπαινέται καθεκάστην καὶ ἀναμνησθεταὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν Νύμφην τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ὁρθοδόξων,

ὡς ἂν ὅπου δὲν ἀνατέλλει ἡμέρα νὰ μὴ τὴν λαμπρύνουν μαρτυρικὰ αἵματα τῆς Νικομηθεῖας. Πλὴν ἀνάμεσα εἰς ὅλους ἔχει λαμπρότερον, ὡς ἂν ὁ οὐρανὸς τὸν Ἥλιον ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἄλλους ἀστέρας, τὸν Παντελεήμονα. Τοῦτον, ὅπου καὶ ἐγέννησε καὶ ἀνέθρεψε, καὶ καυχᾶται περισσότερον εἰς τὸν τάφον αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια, παρὰ εἰς τὰ βασιλικά παλάτια. Δὲν πρέπει, λέγω, νὰ ἐξοδεύεται ὁ καιρὸς τῆς ἑορτῆς τῶν μαρτύρων εἰς τοὺς ἐπαίνων τῶν προγόνων τους· κατ' ἄλλον τρόπον, ὁ πατὴρ τούτου Εὐστόργιος, καὶ ἡ μήτηρ του Εὐβούλη, ἦτις ἦτον ἐξ ἀρχῆς εὐσεβῆς ὁ δὲ πατὴρ δὲν ἐχρειάσθη ἄλλον ὁδηγὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν εὐσεβίαν, παρὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ παρακίνησιν τοῦ υἱοῦ, διὰ νὰ ἦναι ὁ Παντελεήμων ὄχι μόνον εὐεργέτης εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἴδιον πατέρα, ὄχι μόνον ἰατρός τῶν σωμάτων, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον καὶ τῶν ψυχῶν, καὶ αὐτὸ ἦτον ἡ ἀρχὴ τῆς αἰτίας τοῦ μαρτυρίου του. ἡ συμπαθητικὴ γνάμη καὶ ὁ πολὺς ἔλεος, ὅπου ἐδειχνεν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς· ἀπὸ αὐτὴν παρακινούμενος, εὕρισκει μέσα εἰς τὸν δρόμον νέον πληγωμένον ἀπὸ ὄχενδραν, καὶ παντάπασιν νεκρὸν, ἐπικαλεῖται τὸ παντοδύναμον ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταφρονήτας Ἰπποκράτους καὶ Γαληνοῦ τοὺς ἰατροὺς καὶ ἰατρικὰ, καὶ παρευθὺς ἀνίσταται ὁ νεκρὸς· βλέπει ἡμέραν ἀναστάσεως ψυχῆς καὶ σώματος· γνωρίζει, μανθάνει καὶ τὴν εὐσεβίαν, καὶ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· γίνεται κήρυξ καὶ τῆς παραδόξου ἰατρείας καὶ τῆς εὐσεβείας τοῦ Παντελεήμονος. Φθάνει τὸ θαῦμα ἕως εἰς τὰ ὦτα τοῦ Μαξιμιανοῦ βασιλέως, ἐκεῖνου τοῦ ὀνομαστοῦ κατὰ τὴν ἀσέβειαν, καὶ περιβόητου κατὰ τὴν εἰδωλολατρείαν, καὶ παρευθὺς προσκαλεῖ τὸν Παντελεήμονα. Ἐρχεται αὐτὸς ὁ καλὸς ἄερος μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ προθυμίας, ἀρματωμένος ὄχι μὲ ὅπλα σιδηρᾶ, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀμαχον δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' ὦ Θεέ! καὶ πῶς νὰ ἐβλεπα ἐκεῖνο τὸ φρικτὸν καὶ ἀξιοθέατον θέαμα, ἐκείνην τὴν ἀξιάκουστον πάλην, ὅπου ἐγένεν ἐκείνην τὴν ὥραν ἀνάμεσα εἰς βασιλέα καὶ δούλον;—εἶπα βασιλέα κατὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν, ὄχι βασιλεὺς ὁ Μαξιμιανός, ἀλλὰ τύραννος, καὶ τῶν τυράννων ὁ φρικωδέστατος, τοῦ διαβόλου ἡ μάχαιρα, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερον, ὁ τάφος καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ, τῶν χριστιανῶν ὁ ἀδυσώπητος διώκτης.—Μὲ τοιοῦτον αἰμοβόρον λύκον, μὲ λυσσασμένον λέοντα, συνομιλεῖ, παλεύει ἓνα πρόβατον τοῦ Χριστοῦ μου γυμνόν, ἀσθενές· Ἡ περικεφαλαία του δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ πίστις· ἡ μάχαιρα, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ ἐπάνω εἰς ὅλα ὁ Σπαιρός. Ἀρχίζει ὁ Μαξιμιανός τὸν πόλεμον μὲ γλυκοὺς λόγους, μὲ ἀπατηλοὺς τρόπους, λέγων. Ἀκούω, Παντολέον, πῶς πιστεύεις εἰς Θεόν, τὸν ὅποιον ἡ βασιλεία μου οὔτε τὸν δέχεται οὔτε τὸν θέλει, καὶ διὰ τοῦ-ο σοῦ ἔπρεπε ταύτην τὴν ὥραν νὰ σοῦ χωρίσω τὴν

ζωὴν μὲ ἓνα δριμύτατον θάνατον, ἀλλὰ λυποῦμαι τὴν νεότητά σου, σπλαγχνίζομαι τὸ κάλλος σου, προσβλέπω εἰς τὸ κοινὸν ὄφελος, ὅπερ δίδει ἡ ἰατρικὴ σου, καὶ σοῦ δίδω καιρὸν νὰ συλλογισθῆς τὸ καλὸν σου, σὲ συμβουλεύω νὰ προσκυνήσῃς τοὺς θεοὺς, οὓς προσκυνεῖ ἓνας βασιλεὺς ὡς ἐμέ· καὶ δι' αὐτὴν τὴν ὑπακοὴν θέλω ἀνάξει τοὺς θησαυροὺς μου νὰ σὲ πλουτίσω τόσο, ὥστε ἔπου νὰ μὴν ἔχῃς ἄλλον πλοῦσιον ἀνώτερόν σου, ἀλλὰ νὰ ἦσαι πρῶτος ὄχι μόνον εἰς τοὺς πλουσίους, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τῆς βασιλείας μου. Βλέπεις τοὺς τοὺς ἔπου στέκονται εἰς τὰ δεξιὰ μου; πόσους ἰδρῶτας ἐξώδευσαν! πόσους κινδύνους ὑπέμειναν διὰ νὰ ἀνέβουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀξίαν! πλὴν ἀπὸ ἐσένα δὲν ζήτησάν κανένα τέτοιο, ἀλλὰ μόνον θυσίαν νὰ κάμῃς εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ παρευθὺς νὰ ἦσαι πρῶτος ἀνάμεσα εἰς τοὺς μεγιστάνας.

Δὲν τὸν ἄφησεν ὁ Παντολέων νὰ χαρῆ εἰς πολλήν ὥραν τῆς κολακείας τοὺς φαρμακεροὺς λόγους, ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα θερμανθεὶς τῇ χάριτι τοῦ παναγίου Πνεύματος, παρησίγα λέγει. Ἐγὼ, βασιλεῦ, Θεὸν Οὐρανοῦ καὶ γῆς δημιουργὸν προσκυνῶ καὶ πιστεύω· τοὺς δὲ θεοὺς σου, ὡς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, καταφρονῶ, ἀποπτύω ὡς κωφὰ καὶ ἀνάισθητα ζῴα· ἀλλὰ καὶ ἐσένα, βασιλεῦ, σπλαγχνίζομαι, ἐλεῶ πῶς ἐμωράνθης τόσο νὰ καταφρονῆς βασιλεία οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ νὰ προσκυνᾷς δαιμόνια· σὲ ταλανίζω πῶς φαντάζεσαι μὲ λόγους κολαυευτικούς νὰ πλανέσῃς πλάσμα Θεοῦ νὰ προσκυνήσῃ ζῴα· θησαυροὺς μου τάξεις, πράγματα φαρτὰ καὶ πρόσκαιρα, διὰ νὰ μὲ ὑστερήσῃς ἀπὸ τὰ αἰώνια· μὲ τιμαῖς καὶ δόξαις πρόσκαιραις σπουδάξεις νὰ μὲ ὑστερήσῃς ἀπὸ τὴν μακαρίαν δόξαν τῶν δικαίων, τῆς ὁποίας ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος δὲν εἶναι ἀντάξιος· τί δῶρα, τί χαρίσματα εἶναι αὐτά, ὦ βασιλεῦ, ἔπου μὲ ὑπόσχεται, διὰ νὰ μὲ ὑστερήσῃς ἀπὸ τὰ μεγαλῆτερα καὶ αἰώνια, τάξει μου ἀν' ἔχῃς ἄλλον οὐρανόν, ὡσάν ἐτοῦτον, ἄλλον παράδεισον, ὡσάν ἐκεῖνον ἔπου ἐλπίζω, καὶ οὐδὲ τότε δὲν θέλεις μὲ ἰδεῖ νὰ κλίνω εἰς τὸ θέλημά σου· ὄχι! μὴ γένοιτο, Χριστὲ Βασιλεῦ, πλάστα καὶ εὐεργέτα τοῦ κόσμου, καὶ ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ δούλου σου, νὰ ἀρνηθῶ ἐγὼ ποτὲ τὸ ὄνομά σου! ὄχι διὰ πλοῦτη, ὄχι διὰ φιλίαν βασιλέως γηγένου, ὄχι διὰ δόξαν καὶ τιμὴν, ἀλλ' οὐδὲ δι' ὄλον αὐτὸν τὸν οὐρανόν, δι' ὄλον αὐτὸν τὸν παράδεισον. Λοιπὸν, ὦ βασιλεῦ, μὴν ἀργοπορῆς, φύλαξον αὐτάς τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὰ πλοῦτη διὰ νὰ τιμήσῃς αὐτοὺς τοὺς πλανημένους ἔπου εἶναι τριγύρω σου· καὶ δι' ἐμένα ἐτοιμάσαι τιμωρητικὰ ὄργανα· ἄς ἀκονισθῶν τὰ ξίφη, ἄς ἀναφθῆ ἡ κάμιμος, ἄς ἀναλυθῆ ὁ μόλυβδος, ἄς λυθοῦν τὰ θηρία, οἱ λέοντες, ἄς εὐτρεπισθῆ ὁ τροχός· ἔτομος εἶμαι εἰς πάντα μετὰ πολλῆς χάριτος διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ γλυκυτάτου μου Ἰησοῦ· ἐτοιμος εἶμαι νὰ ἀναλυθῶ μέσα εἰς τὸ πῦρ, νὰ γίνω τροφή τῶν λεόντων, νὰ διαχωρισθῶ ἀπὸ τὰ ξίφη, νὰ σπειρω τὸ

αἷμά μου εἰς ὄλην αὐτὴν τὴν γῆν διὰ τὴν ἀγάπην ἐκείνου τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὅπου δὲν ἐλυπήθη νὰ χύσῃ τὸ αἷμά του ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν διὰ τὴν ἀγάπην τὴν ἰδικήν μου. Ἀκόμη δὲν εἶχε τελειώσει αὐτοὺς τοὺς λόγους τῆς εὐσεβείας ὁ Παντολέων, καὶ παρευθὺς ἀναβράζει ἀπὸ τὸν θυμὸν ὁ βασιλεὺς, ἀφρίζει τὸ στόμα, τρίξει τοὺς ὀδόντας, μαίνεται, φωνάζει ποῦ οἱ δῆμιοί; ποῦ τὰ τιμωρητικὰ ὄργανα; καὶ παρευθὺς ἤθελες ἰδῆ τόσοις λύκοις ἔπου ὄρμησαν κατὰ τοῦ Παντελεήμονος, ἄλλος τὸν τύπτει εἰς τὸ στόμα μὲ λίθους, ἄλλος τὸν γυμνώνει, ἄλλος τὸν στρίφει ὀπίσω τὰς χεῖρας, ἄλλος τὰς δένει· ἀπλώνεται εἰς τὴν γῆν, ραβδίζεται τόσο, ὅσον νὰ πάρῃ ἀνασασμὸν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸν θυμὸν, ἔπειτα κρεμάζεται ἀπὸ τοὺς πόδας, ξεσχίζεται τὴν σάρκα μὲ δρυχας σιδηροῦς, κατακαίεται μὲ λαμπάδας, καὶ τοιούτης λογῆς ἡμιθανῆς, καταξέσχισμένος ὄλος, καϊμένος μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ μελοῦ, ρίπτεται μέσα εἰς σκοτεινοτάτην φυλακὴν. Ἠλπίζεν ὁ Μαξιμιανός, ὅτι ὁ Παντολέων ἔδωκε τέλος· πλέον δὲν εἶναι ἐλπίς οὔτε διὰ ζωὴν, οὔτε διὰ νὰ δοκιμάσῃ ἄλλο μαρτύριον, ἀλλ' ὅταν ἤκουσε μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὅτι ὁ Παντελεήμων ὄχι μόνον ζῆ, ἀλλὰ οὐδὲ κανένα σημάδι ἔχει τῶν προτερῶν πληγῶν, ὄλος ὑγιής, ὄλος λαμπρός, χαρούμενος ψάλλει καὶ ὑμνεῖ τὸν Θεὸν μέσα εἰς τὴν φυλακὴν, πάλιν ἐξάπτεται ἀπὸ τὸν θυμὸν, πάλιν φροντίζει, πάλιν μέριμναι τοῦ ταραττοῦσι τὴν καρδίαν, συλλογίζεται, συμβουλεύεται μὲ ποῖον τρόπον νὰ νικήσῃ τὸν ἀνίκητον. Μόλις τὸν σοφίζει ὁ πατήρ του διάβολος νὰ ἀναλύσῃ μόλυβδον καὶ νὰ ρίψῃ μέσα τὸν Μάρτυρα· ἐτοιμάζεται τὸ χάλκωμα, ἀνάπτει τὸ πῦρ, ἀναβράζει ὁ μόλυβδος, εὐγάζεται ἀπὸ τὴν φυλακὴν ὁ Παντελεήμων, ἔρχεται χαρούμενος ὡς νὰ ἐπιγαινεν εἰς νυμφικὴν παστάδα, δεσμεύεται χεῖρας καὶ πόδας, ρίπτεται μέσα εἰς ἐκεῖνον τὸν μόλυβδον, προσμένει ὁ τύραννος ἢ βασιλεὺς νὰ ἀκούσῃ ὅτι ὁ Παντελεήμων ἀνέλυσεν ἀπὸ τὸ πῦρ, δὲν τοῦ ἀπέμεινεν ὄχι κρέας, ἀλλ' οὐδὲ κόκκαλον, καὶ μανθάνει ὅτι οὐδὲ τρίχα τοῦ Παντελεήμονος δὲν ἐβλάφθη ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ἀναβρασμένον μόλυβδον, ἀλλὰ πάλιν ὑγιής, ἐλεύθερος ἀπὸ τὰ δεσμά, ἀπὸ κάθε πόνου, ἀναπαύεται μέσα εἰς τὸ χάλκωμα τοῦ βρασμένου μόλυβδου, ὡσάν νὰ ἦτον ἐπάνω εἰς ρόδα. Τοῦτο τὸ φοβερὸν ἄκουσμα πληγώνει πλειότερον τὴν καρδίαν τοῦ τυράννου, παρὰ τὸ μολύβι τὸν Μάρτυρα. Καὶ πάλιν προστάζει νὰ τοῦ δεθῆ λίθος μέγας εἰς τὸν τράχηλον καὶ νὰ ριφθῆ εἰς τὴν θάλασσαν· ἐδέθη ὁ λίθος, ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸ πέλαγος ὁ Μάρτυς, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν εὐρίσκεται εἰς τὸ περιγιάλι ὑγιής, ἐλεύθερος, περιπατῶν χαρούμενος, ὡσάν νὰ ἐπιγαινεν εἰς περιδιάβασιν· πάλιν δεσμεύεται, καὶ ρίπτεται εἰς τὰ στόματα τῶν λεόντων, καὶ ἄλλων πολλῶν θηρίων, καὶ τότε ἐγνώρισαν πολλοὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶναι ἀγριώτερος ἀπὸ τὰς ἀσπίδας καὶ λέοντας· ἐπειδὴ ἡμερῶ-

τερα ἐφάνησαν ἐκεῖνα εἰς τὸ μαρτυρικὸν ἐκεῖνο καὶ πολυάθλον σῶμα· ὅθεν ἀντίς νὰ τὸ ξεσχίσουν τὸ προσκύνησαν καθὼς πρὸ τῆς παρακοῆς τὸν πρωτόπλαστον· καὶ ὁ Μαξιμιανὸς ἀντίς νὰ ἔλθῃ εἰς αἰσθησιν, ἀντίς νὰ γνωρίσῃ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ, ἐτοιμάζει τροχοὺς ἐστολισμένους μὲ πολλὰ ξίφη καὶ κοπτερὰ σίδηρα, δεσμεύει ἐπάνω εἰς ἐκεῖνα τὸν Μάρτυρα, ἀνεβαίνει τοὺς τροχοὺς εἰς ἓνα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀφίνει τοὺς τροχοὺς νὰ ἔλθουν εἰς τὸ κάτω μέρος, οἱ ὅποιοι καταβαίνοντες τὴν βίαν, τοὺς λίθοις καὶ τὰ δένδρα ἐσύτριψαν; τὸ δὲ ἀδαμάντινον ἐκεῖνο σῶμα παντελῶς δὲν ἐβλάψαν· καὶ μόνον νὰ ἀκούῃ τις τοιαῦτα φοβερά μαρτύρια τοῦ ραγιζέται ἡ καρδία, πολλῶ μᾶλλον νὰ τὰ ἴδῃ· ὁ δὲ Μαξιμιανὸς καὶ ἐβλεπε καὶ ἐπραττεν, ἀλλὰ τετυφλωμένος παντάπασιν ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν του τὸν Διάβολον, οὔτε εἰς αἰσθησιν ἤλθεν, οὔτε ἐφριξε τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ νὰ ἐκουράσθῃ μὲ τὸ νὰ ἀπέκαμιν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐφευρίσκῃ καὶ νὰ τεχνεύηται τιμωρητικὰ ἔργα, προστάζει τελευταῖον νὰ κοπῇ ἡ κεφαλὴ τοῦ Παντελεήμονος μὲ τὸ ξίφος. Ἔρχεται ὁ δῆμιος, κτυπᾷ μὲ τὸ σπαθί, καὶ ἀντίς νὰ κόψῃ τὸν ἀδαμάντινον ἐκεῖνον λαμβόν, λυγίζει τὸ σπαθί ὡσὰν μολύβι· πιστεύει εἰς τὸν Χριστὸν ὁ σφαγεὺς, καὶ ἄλλοι πολλοὶ συνακόλουθοί του στρατιῶται τοὺς σπυρρίζει εἰς τὴν ἀγίαν πίστιν ὁ Μάρτυς, ἔπειτα κλίνει μόνος του τὴν κεφαλὴν κατὰ μίμησιν τοῦ ἡγαπημένου του Δεσπότη, καὶ τότε ἀντίς νὰ εὐγάλη αἷμα ἔτρεξε γάλα, καὶ εὐθύς χωρίζεται ἡ παναγία του ψυχῆ ἀπὸ τὸ σῶμα. Τοιοῦτον φρικτὸν καὶ φοβερὸν ἐσταθῆ τὸ μαρτύριον τοῦ Μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος, ὄχι καθὼς ὁ λόγος τὸ ἐπαράστησε μὲ τὴν συντομίαν, ἀλλὰ κατὰ πολλὰ ἀσυγκρίτως φρικωδέστερον καὶ τρομερώτερον, τὸ ὅποιον νὰ διηγηθῇ γλῶσσα ἀνθρώπινος ἀδυνατεῖ, καὶ ὁ νοῦς νὰ τὸ χωρέσῃ τῶν ἀνθρώπων δὲν δύσεται· πόσον φοβερὰ, πόσον ὑπὲρ φύσιν ἐστάθησαν ἐκεῖνα τὰ φοβερά μαρτύρια· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐπερίγραψαν εἰς πλάτος πολλοὶ ἀξιόπιστοι ἄνδρες, διὰ τοῦτο ἐγὼ ἐσιώπησα, καὶ μόνον τοῦτο ἤθελα νὰ ἐνημηθῶν, ὅσοι ἐορταζοῦν σήμερον τοῦτον τὸν Ἅγιον, πόση χαρὰ ἐπεριχύθη εἰς τὰς καρδίας ἐκείνων τῶν χριστιανῶν ὅπου εὐρέθησαν τότε, ὅταν εἶδαν ἀντίς δι' αἷμα νὰ τρέχῃ γάλα ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σῶμα· πόση παρηγορίαν ἔλαβαν ὅταν εἶδαν τὴν ἐλαίαν ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν ἐδέθη ὁ Ἅγιος; ἥτις παρευθὺ ἐγέννησε καρπούς· ἀνεκδιήγητος ἐκείνη ἡ χάρις, καθὼς καὶ τὰ θαύματα καὶ αἱ ἰατρεῖαι ψυχῶν καὶ σωμάτων, ὅπου μετὰ ταῦτα ἔτρεξαν ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν πανσεβάσμιον τάφον τοῦ Μάρτυρος.

Αὐτὰ ὅλα ἐγὼ τὰ ἀποσιωπῶ, καὶ τοῦτο μόνον ἐπιθυμῶ νὰ ἐρωτήρω τοὺς πανηγυρίζοντας σήμερον τοῦτον τὸν ἀήττητον Μάρτυρα, τάχα δὲν ὀρέγεται ἡ καρδία των νὰ τιμήσουν καὶ αὐτοὶ μὲ κανένα σημάδι εὐλαβείας τοῦτον, ὅπου ἐτίμησε τόσον ἡ ἀγία Τριάς, ὥστε ὅπου τὸν ἔδειξε παν-

τοῦνάμον ὄχι μόνον κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Μαξιμιανοῦ, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Διαβόλου; ἔβεν καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἐφάνησαν ἀνερέργητα ἐμπροσθεν τοῦ Παντελεήμονος, ἔπαυσε τὸ πῦρ τὴν φυσικὴν του καυστικὴν δύναμιν, ἡ γῆ τὴν βαρύτητα, ἡ θάλασσα τὴν ὑγρότητα, καὶ τὰ θηρία τὴν ἀγριότητα ἐμπροστὰ εἰς τὸν Παντελεήμονα· ἔβεν οὔτε τὸ πῦρ τὸν ἔκαυσε, οὔτε ἡ θάλασσα τὸν ἐπνίξεν, οὔτε τὸ βάρος τῆς γῆς ἐβάρυνεν, οὔτε ἀγριότης τῶν θηρίων, οὔτε λεόντων ὀδόντες κατέφαγον, ἀλλὰ πάντα τὰ στοιχεῖα, κρύπτοντα τὴν φυσικὴν τους ἐνεργότητα, ὡς βασιλέα προσκύνησαν, ὡς παντοδυναμῶ ὑπετάγησαν, ὡς στρατιώτην καὶ φίλον πιστὸν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἐτίμησαν· λοιπὸν νὰ φανῶμεν ἡμεῖς ἀναίσθητοτεροι καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἄψυχα καὶ ἀναίσθητα στοιχεῖα; νὰ φανῶμεν ἀγριώτεροι τῶν θηρίων; νὰ μὴ τιμῆσωμεν ἐκεῖνον, ὃν ἐτίμησαν οἱ δράκοντες; καὶ μάλιστα ὅπου αὐτὸς ἐτίμησεν, ἐδόξασεν, ἐπλάτυεν, ἐσπερέωσε τὴν ὀρθόδοξον πίστιν; τοῦτο ποῖος νόμος τὸ συγχωρεῖ; ποῖα λογικὴ ψυχὴ τὸ παραδέχεται; οὐδεμία ἐλπίζω, οὐδὲ ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους οὐδένας· λοιπὸν ἄς τὸν τιμῆσωμεν, ἀγκαλὰ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει· ἄς τοῦ δοξάσωμεν τὴν ἡμέραν τῆς πανηγύρεως, καὶ μόνον ὅπου αὐτὸς πανηγυρίζει. χαίρεται, δοξάζεται ἀνάμεσα εἰς τοὺς χοροὺς τῶν πρωτοτόκων· ἀλλὰ διὰ νὰ παραστήσωμεν καὶ μὲ τὸ ἔργον, ὅτι εἰ-
μεθὰ συγγενεῖς τῶν Μαρτύρων, πιστεύομεν εἰς τὴν ἀγίαν Τριάδα, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι πιστεύομεν πῶς πρεσβεύουσιν ὑπὲρ ἡμῶν οἱ Μάρτυρες· ἄς τοὺς τιμῆσωμεν ὄχι σήμερον μόνον καὶ τὴν ἐρχομένην ἑορτὴν, ἀλλὰ καὶ αὐρίον καὶ πάντοτε καθὼς παραγγέλλει τὸ χρυσοῦν στόμα τοῦ Ἰωάννου «οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ τῶν ἡμερῶν μόνον αἱ τῶν μαρτύρων ἑορταί, ἀλλ' ἐν τῇ γνώμῃ τῶν ἐπιτελούντων κρίνονται»· ὥστε ἂν μιμηθῆς τὰ ἔργα τοῦ Μάρτυρος, τὴν ὑπομονήν, τὴν καρτερίαν, ἐτίμησες τὸν Μάρτυρα· «τιμὴ Μάρτυρος, μίμησις Μάρτυρος, λέγει ὁ διδάσκαλος, (τομ. 5. εἰς τοὺς Μάρτυρας)»· καὶ βεβαίως τὸν λόγον του ἐκ τοῦ ἐναντίου, «ὡσπερ οἱ τὰ φαῦλα πράττοντες καὶ ἐν ἑορταῖς ἀνέορτοι εἰσὶ (δὲν ἔχουσιν ἑορτὴν ποτε οἱ ἁμαρτωλοὶ), τὸν ἴδιον τρόπον οἱ ἐνάρετοι, καὶ πανηγύρεως οὐκ οὐσης, ἑορτὴν ἐπιτελοῦσι»· διότι εἰς τὴν καθαρὰν καρδίαν φαίνεται ἡ ἑορτὴ, καὶ ὄχι εἰς τὰ ἐξωτερικὰ σχήματα· τοῦτος εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἀληθινῆς τιμῆς τῶν Μαρτύρων.

Τοῦτο σημεῖον ἑορτῆς, μίμησις τῆς ὑπομονῆς τοῦ Μάρτυρος. Εὐρίσκειται καὶ τῶρα Μαξιμιανὸς· ἀκόμη τὰ εἰδῶλα τῶν παθῶν παντελῶς δὲν ἐσύτριφθησαν· ἀκόμη τὸ πένταθλον, εἰς τὸ ὅποιον ἠνδραγάθησεν ὁ Παντελεήμων, μένει ἀόρατος ὁ τύραννος, διὰ τοῦτο φοβερώτερος, ζῆτεῖ ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς σημεῖα ἐκείνης τῆς παλαιᾶς εἰδῶλολατρείας τῶν Ἑλλήνων· διὰ τοῦτο τοὺς παρακινεῖ εἰς φαγοπότια, εἰς χοροὺς, μέθαις, ἀσέλγειαις,

καὶ ἄλλα μύρια, διὰ τὰ ὁποῖα μαρτυρεῖ ὁ Θεολόγος (λόγῳ δ'), ὅτι εἶναι ἐλληνικά. «Μηδὲ συναυλίας καὶ κρότοις ἀσχημονείωσαν· οὗτος γὰρ Ἑλληνικῆς ἱερομηνίας ὁ νόμος». Ἄλλος Μαξιμιανὸς ὁ κόσμος, ἀναγκάζει καὶ αὐτὸς τοὺς πανηγυριστὰς νὰ βλέπουν ὄχι εἰς τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ, νὰ προσέχουν ὄχι εἰς ἐκεῖνα ὅπου ζητεῖ ἡ ἡμέρα τῶν Μαρτύρων, ἀλλὰ εἰς τὴν συνήθειαν τὴν ἰδικήν του· ὁ νόμος τοῦ Χριστοῦ προστάζει νὰ ἑορτάζωμεν «μὴ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας» (Α' Κορινθ. Ε'. 8)· ἡ συνήθεια τοῦ Κόσμου θέλει τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς νὰ μὴ καθαρίσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν του, ἀλλὰ τὰ ἐνδύματα· νὰ μὴ θρέψῃ τὴν ψυχὴν μὲ εὐποίας πενήτων, ἀλλὰ τὸ σῶμα· νὰ μὴ νικήσῃ τὰ πάθη, ἀλλὰ τὰ πάθη τὴν ψυχὴν· νὰ μὴ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν μὲ ἀγρυπνίαις, μὲ προσευχαῖς, μὲ ἐλεημοσύναις, ἀλλὰ τὸν διάβολον μὲ τὰς ὀρέξεις τοῦ σώματός του, μὲ τὰ θελήματα τοῦ μεγάλου ἐχθροῦ τῆς σαρκός. Αὐτοὶ εἶναι οἱ Μαξιμιανοί, αὐτὰ εἶναι ὅπου μᾶς προστάζουν εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, καὶ φαίνονται πῶς εἶναι μικρὰ τὰ προστάγματα τοὺς καὶ ἀδύνατα· φαίνεται αὐτὸ τὸ πένταθλον, ὅπου στένει εἰς τὴν ἑορτὴν ὁ Διάβολος, πῶς δὲν ἔχει δυνάμιν, διότι τοῦ λείπουν αἱ μᾶστιγες, αἱ φυλακαὶ, τὰ θηρία, οἱ λέοντες, οἱ πνιγμοί, οἱ τροχοί, τὰ κοπτερά ξίφη, ὁ ἀνααλελυμένος μούλβδος, καὶ ὅσα ἄλλα ἐδοκίμασεν ὁ Παντολέων, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο μυρίων κολάσεων ἀξιοὶ οἱ πανηγυρίζοντες, ὅτι καὶ χωρὶς αὐτὰ τὰ μαρτύρια, χωρὶς αὐτὰ τὰ φόβητρα, ὑπακούουσιν εἰς τὸν τύραννον ἄλλος μὲ ἄλλον τρόπον, καὶ ἄλλος μὲ ἄλλον· πλὴν οἱ περισσότεροι, διὰ νὰ μὴν εἶπω ὄλοι, ὑπακούουσι, καὶ ἀνίσως δὲν κλίνουσι γόνυ εἰς τὰ εἶδωλα, ἀλλ' εἰς τὰ πάθη τῶν εἰδώλων βέβαια κλίνουσι· δὲν προσκυνοῦσι τὸ εἶδωλον τῆς Ἀφροδίτης, ἀλλ' εἰς τὸ πάθος εὐρίσκονται τοῦ Διονύσου τὸ εἶδωλον λείπει, ἀλλὰ τὰ ἔργα μένουσι· παράξενος ὁ λόγος, ἀλλὰ τὰ ἔργα μαρτυροῦσι τὴν ἀλήθειαν· ποῖον εἶχασιν ἐπιστάτην καὶ θεὸν οἱ εἰδωλολάτραι εἰς τοὺς χοροὺς καὶ εἰς τὰ τύμπανα, εἰς τὰ τραγῳδία καὶ εἰς τὰ παλαίσματα παρὰ τὸν Διόνυσον; μὲ τέτοια ἔργα ἐώρταζον τὰ ἄθλά του, μὲ τοιαῦτα καὶ οἱ χριστιανοὶ τοὺς ἰδικούς των Μάρτυρας· καὶ ποῖα ἀκοή τὸ παραδέχεται, ὅτι χριστιανικῶς ἑορτάζωμεν; τίς δὲν τὸ ὁμολογεῖ ὅτι Ἰουδαϊκῶς καὶ Ἑλληνικῶς πανηγυρίζομεν; καὶ τούτῃ εἶναι ἡ τιμὴ ὅπου ἤλθες νὰ δώσῃς εἰς τὸν Μάρτυρα; αὐτὴ εἶναι ἡ εὐχαριστία τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἐργασιῶν, νὰ τοῦ τιμήσῃς τὴν ἑορτὴν μὲ μέθην; ἄνθρωπε, ἔλθ' εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, μάθε ἀπὸ τοὺς μεγαλητέρους σου πῶς τιμῶνται οἱ μάρτυρες, πῶς γίνονται αἱ ἑορταί· «ἐλευθερωθῶμεν παντὸς μολυσμοῦ σαρκός καὶ πνεύματος» σοῦ παραγγέλλει ὁ γρήγορος νοῦς (λόγῳ δ')· νιφώμεθα καὶ παραστήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς θυσίαν ζῶσαν,

ἀγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ· νικήσωμεν διὰ ἐκείνους ὅπου ἐνίκησαν· ἄς μαρτυρήσωμεν τῇ ἀληθείᾳ διὰ τοὺς μάρτυρας· τοῦτο ἄς χαρίσωμεν καὶ εἰς αὐτούς, τὸ νὰ γενῶμεν καὶ ἡμεῖς νικηταί, ν' ἀντισταθῶμεν εἰς τοὺς ἀφανεῖς ἐχθροὺς καὶ τυράννους, καὶ μάλιστα εἰς τὸν ἐσωτερικὸν πόλεμον· ὑπέμεινεν ὁ Παντελεήμων τὰ θηρία, νίκησον καὶ σὺ τὸν θυμὸν· ἐκεῖνος τὸ ξίφος, ἐσὺ τὴν γλῶσσαν· ἐκεῖνος τὸ πῦρ, σὺ τὴν ἡδονήν· δὲν ἐφοβήθη ἐκεῖνος οὐδὲν ἀπὸ ὅσα τοῦ ἐπρόβαλεν ὁ τύραννος, καὶ σὺ μὴ προσκυνήσῃς τὴν εἰκόνα τὴν χρυσοῦν, μηδὲ διὰ κλίνης γόνυ τῷ Βααλ· ἐν φοβηθῶμεν μόνον, ἀπὸ φοβηθῆναι τι Θεοῦ πλέον, καὶ καθυβρίσαι τὴν εἰκόνα διὰ κακίας» (ἐκ τοῦ Θεολ.)· κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἀνίσως πανηγυρίζωμεν, ἡ ἑορτὴ ἐγένετο κατὰ Χριστὸν, ἐτιμήσωμεν τὸν Μάρτυρα· εἰ δὲ, διὰ νὰ ξεφαντώσωμεν πρόσκαιρα, ἢ διὰ νὰ κάμωμεν χαρνεῖς τὰς ὀρέξεις τοῦ σώματος, οὔτε ὁ τόπος, οὔτε ὁ καιρὸς ἀρμόζουσι· ὁ καιρὸς τῆς πανηγύρεως δὲν εἶναι καιρὸς τρυφῆς, δὲν εἶναι ἡμέρα ἀναπαύσεως, διότι δὲν φέρεται εἰς τὴν μνήμην τρυφῆς καὶ ξεφαντώματα, ἀλλὰ μάλιστα πείνας, δίψας, σφαγὰς, πνιγμοὺς καυσίματα, καὶ ἄλλα φοικτὰ καὶ τρομερὰ ἀδραγαθήματα, καὶ τι ἀρμόζουσι ταῦτα μὲ ἐκεῖνα; εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπῃ τις τὸν ἀδελφὸν τοῦ μέσα εἰς τὸ πῦρ νὰ καίεται, καὶ ἐκεῖνος νὰ χορεύῃ; ἐκεῖνου τὸ αἷμα νὰ χύνεται, τὰ κρέατα νὰ κόπτονται, καὶ ἐσὺ νὰ τραγῳδῆς; καὶ μάλιστα ὅλα ἐκεῖνα ὅπου ὑπομένει ὁ ἀδελφός σου, νὰ ᾄδῃς διὰ κέρδος, διὰ τιμὴν, διὰ ἐλευθερίαν ἰδικήν σου; οὐδὲ ὁ τόπος δὲν ἀρμόζει μὲ αὐτὰ ὅπου τολμοῦσιν οἱ τωρινοὶ πανηγυρισταί· ὁ τόπος εἶναι τόπος προσευχῆς, τόπος κατανύξεως ὄχι τόπος χαρᾶς· λιμὴν τῆς ψυχῆς· καὶ ὄχι ναυάγιον· τοπος ἐμπορίας πνευματικῆς, ὄχι τόπος πραγματείας σαρκικῆς. Βλέπεις πῶς οὐδὲ ὁ τόπος, οὐδὲ ἡ ἡμέρα, οὐδὲ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ τὸ παλαίσμα τῶν Μαρτύρων συμφωνοῦσι μὲ ταῖς ἑορταῖς ὅπου ἑορτάζωμεν ἡμεῖς; ὅλα ἀνάρμοστα, καὶ ἀνάξια τῆς ἑορτῆς· ὅθεν φωνάζει ὁ γρήγορος νοῦς «οὐ ταῦτα παρ' ἡμῶν αἰτοῦσιν οἱ Μάρτυρες».

Λοιπὸν ἄς μὴν ἑορτάζωμεν τὰ ἅγια μὲ τὰ ἀκαθάρτα, «μὴ τὰ ὑψηλὰ ταπεινῶς, μὴ ἀτίμως τὰ τίμια, μὴ χοικῶς τὰ τοῦ Πνεύματος»· πανηγυρίζει καὶ ὁ Ἰουδαῖος, ἀλλὰ κατὰ τὸ γράμμα· ἑορτάζει καὶ ὁ Ἕλληνας, ἀλλ' ὡς ἀρέσκει τοῖς δαίμοσιν· ἀλλ' ἡμεῖς καθὼς ὅλα μᾶς εἶναι ἅγια, καὶ τὰ ἔργα, καὶ οἱ λόγοι, καὶ τὰ περιπατήματα, καὶ τὰ ἐνδύματα, τέτοιας λογῆς καὶ τὰ πανηγύσια, καὶ αὐτὰ πνευματικὰ νὰ γίνωνται, καὶ ὄχι σάρκικά· διὰ τοῦτο μὲ ὕμνους, μὲ δοξολογίας, μὲ ἀναγνώσεις προφητικῶν λόγων, εὐαγγελικῶν διδαχῶν· Λοιπὸν ὅσοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ γνήσιοι, ἄς ζήσωμεν κατὰ Χριστὸν. Ὅσοι τέκνα φωτὸς, τὰ τοῦ φωτὸς ἄς ζητήσωμεν. Ὅσοι φιλομάρτυρες, τοὺς Μάρτυρας ἄς τιμήσωμεν. Ὅσοι ἀπὸ τὰ ἅγια ἐκεῖνα αἵματα, τὰ μαρτυρικά καταγόμεθα, ἄς τι-

μήσωμεν τῶν προγόνων τὴν πανήγυριν· ἄς δοξάσωμεν τῶν προπατόρων
μας τὰ παλαίσματα· ἄς φανώμεν συγγενεῖς ἐκείνων καὶ ἀπόγονοι, ὄχι
μόνον κατὰ τὴν γενεαλογίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ ἔργα, κατὰ τὴν ὑπο-
μονὴν εἰς τοὺς πειρασμούς, κατὰ τὴν ἀνδρείαν εἰς τοὺς πνευματικούς
πολέμους, κατὰ τὴν θερμὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἀγαπήσαντα ἡμᾶς Θεόν,
κατὰ τὸ ἄσποδον μίσος πρὸς τὸν διάβολον. Ἄνεστησαν, ἐναντιώθησαν
πρὸς τὴν ἁμαρτίαν οἱ πρόγονοί μας μέχρις αἵματος; καὶ ἡμεῖς· κατετρό-
πωσαν ἐκεῖνοι τυράννους; καὶ ἡμεῖς τὰ πάθη· κατεφρόνησαν ἐκεῖνοι καὶ
νεότητος ἄνθος, καὶ πλοῦτη καὶ τιμάς; καὶ ἡμεῖς. Καὶ πρὸς τί τέλος;
διὰ νὰ ἀξιοθῶμεν τῆς μερίδος ἐκείνων, διὰ νὰ μᾶς δεχθοῦν εἰς τὰς αἰω-
νίους μονάς, διὰ νὰ μὴ σταθοῦν χωρὶς τὰ τέκνα καὶ χωρὶς τὰ παιδιά
εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως· ἀλλ' ὅλοι ἑμοῦ νὰ εὐρεθῶμεν εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ Κυρίου· ὅλοι ν' ἀξιοθῶμεν τοῦ φωτός ἐκείνου, τῆς λαμπρό-
τητος, τῆς ἀκτίστου καὶ ἀνεσπέρου, τῆς μακαρίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος,
τὴν ὅποιαν καὶ πιστεύομεν, καὶ λατρεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν καρδίᾳ,
καὶ στόματι καὶ ψυχῇ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· τῇ πρεσβείᾳ τοῦ ἁγίου
μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος· χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, καὶ ἡ προσκύνησις εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων! Ἀμήν.

Σημείωσις. Ἐν τῷ κατὰ τὸ ἀγιώνυμον Ὄρος ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Ρωσσι-
κοῦ εὐρίσκεται καὶ ἡ τιμὴ Κόρα τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.

ΤΕΛΟΣ.